

AIARALDEA **hemen**

E S K U A L D E B A T , A I A R A L D E A K H A M A B O S T

HIZKUNTZEN MAPA:
Eskualdean erabiltzen diren
hizkuntzak neurtu dituzte
Aiaraldeko ikasleek 10-13 or.

AITZIBER DUARTE:
"Sorkuntzarako espazio
bilakatzeko bidean dago
Balintxa jatetxea zena" 18-21 or.

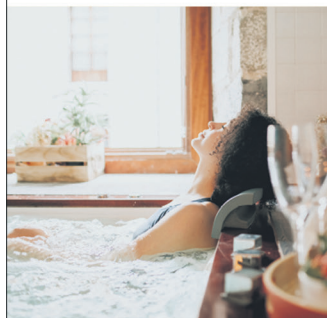

HOTEL ORDUÑA PLAZA

ERLAXATU ETXETIK GERTU

Foru plaza, URDUÑA · www.hotelbalneariorduna.com
Tel. 945 56 90 38 (2.aukera: bainuetxea)
balneario@hotelordunaplaza.com
@hotelordunaplaza
GUREKIN HARREMANETAN JARRI

Bainuetxea

Deskonektatzeko
leku paregabea
Spa
Gorputz eta aurpegi
tratamenduak
Erritualak
Aquagym

Pakete bereziak

Egunero Spa ordu 1
(astelehenetik ostiralera, salbu
jaiegunak) hilabetean 52,5€
Egunero Spa ordu 1 +
Gimnasio mugagabea
hilabetean 77€

Arrankudiagako batzokia
2023 TIK

Ezagutu gure eguneko menua

Gure amamen betiko sukaldaritza,
osasuntsua baina berritzailea

Ellexalde 20, ARRANKUDIAGA © 621 15 06 94

Elkarrizketa

“EZ NAUTE INOIZ HEMENGOA KONTSIDERATUKO, BETI IZANGO NAIZ ‘MOROA’ JENDEAREN BEGIETARA”

SAIDA EL BAKALI (Tanger, Maroko, 1985) ADINGABEA ZELA IRITSI ZEN ESPAINIAKO ESTATURA. HAMAICA URTE DARAMATZA LAUDION BIZITZEN, ETA GAZTE ZEIN FAMILIA MIGRATUAK ARTATZEN EGITEN DU LAN GAUR EGUN. GEROZ ETA GEHIAGO HEDATZEN ARI DEN OLDARRALDI ARRAZISTAREN INGURUAN MINTZATU DA.

Testua eta argazkiak **Txabi Alvarado Bañares**

Marokon jaio eta hazi zinen. Nola amaitu duzu Aiaraldean?

Nire bikotearen bidez iritsi nintzen Espainiara. Oso gaztea nintzen. Bost urte igaro nituen Madrilen, etxekoandre moduan. Ez zitzaidan gustatzen. Egonezin ugari nituen, galdera asko, jakin-min asko... bost urte igaro ostean erabaki genuen Euskal Herrira etortzea. Debara joan ginen bizitzera, eta gustatu zitzaigun. Ez genuen lurralde hau ezagutzen. Hondartza zuen herri bat nahi genuen, gu ere hondartza inguruan hazi ginelako. Tangerrekoak garenoi asko kostatzen zaigu itsasotik aldentzea.

Urte asko igaro nituen Deban, 2004tik 2014ra. Aldaketa asko bizi izan nituen han. Bertan konturatu nintzen barruan nuen egonezina emakume moduan independentzia izatetik harago zihoala. Gehiago ezagutu nahi nuen hemengo kultura, zergatik ziren hemengo emakumeak horren ezberdinak, nahiz eta, egiatan, ez nituen horren ezberdinak sumatzen.

Nik garai hartan oraindik neraman beloa. Estalita nindoan, oso lotsati. 18 urte nituen Euskal Herrira iritsi nintzenean, eta ez nintzen komunikatzera ausartzen ez nuelako hizkuntza menperatzen. Euskal kultura oso itxia da ere bai, zaila da jendearengana gerturatu eta hitz egitea.

Baina geroago hasi nintzen jende gehiagorekin hitz egiten, nire alaben eskolaren bitartez. Eta orduan hasi nintzen pentsatzen lan egin nahi nuela, saltoa eman...

Emakume arabiar askorengan ikusi dut bizitzeko eta norbera den bezalakoa izateko grina hori, mui-nean oso independenteak garelako. Baina egia da baita asko lotzen gaituela familiak, etxeak eta ingurugiroak. Eta nik oso argi nuen nik ez nuela nire etorkizuna nire bikotearekin eraiki nahi, arrazoi asko medio.

Deban emakume batzuk ezagutu nituen aukera eman zidatenak hemengo kulturaz gehiago jakiteko eta ikusteko ni noraino hel nintkeen, eurekin modu irekian hitz egin nezakeelako.

Babes handia jaso dut. Uste dut garai hartan ez zegoela horrenbesteko arrazismorik. Herriko jendea oso itxia zen, bai, baina ez dut uste hainbeste diskriminaziorik zegoenik kolektibo zehatz batekiko, gaur egun magrebtarron aurka ikusten ari garen bezala. Hori hazten joan da. Bere garaian oso gutxi ginen: Eibarren zeuden batzuk, Bilbon... ez zegoen gaur egun dagoen baz-

terketa, eta horrek ere lagundu zidan urratsa ematen, pertsona moduan hazi eta amesteko.

Zertan nabaritu duzu arrazismoaren hazkunde hori?

Beti existitu da arrazismoa, baina baita ezezagutza ere. Madrilen ez nuen horrenbeste nabaritu, hiri handia delako eta askoz gutxiago erlazionatzen nintzelako jendearekin. Baina hemen bai nabaritzen da, min egiten du. Hemen kuadrilla existitzen da, eta kuadrillarik ez baduzu salduta zaude.

Deban bizi izan nuen prozesua: beloa kendu, lana bilatzen hasi, hizkuntza ikasten saiatu... horrek dakarren guztiarekin, noski. Eta prozesu horretan zehar uneoro jaso ditut kritikak: zapia kentzean emagaldutako bat nintzela... “Begira orain nola janzten den... hauek senarrak kentzera datoz, mantenduko dituen norbait bilatzeko”. Halakoak entzun behar nituen, eta nik ez nuen ulertzen, zapia kendu nuelako bertako kulturara hobeto egokitzeke asmotan.

Eta beloa kenduko ez bazenu, bertako kulturara ez egokitzea leporatuko lizukete.

Hori da. Beloa kentzen ez baduzu bada otzana zarelako eta inposatzen dizutelako. Kentzen baduzu, aldiz, emagaldutako bat zara. Beloa daraman emakume batek ez du emakume euskaldun batek baino gutxiago balio. Ez da ergelagoa, zapiak ez baitu burmuina estaltzen. Baina lan baten bila zoazenean ez dituzte zure gaitasunak ikusten, zure beloa baizik.

Beste adibide bat jarriko dizut, askori gertatzen zaiena; taberna batera joan eta zurito bat eskatzean, hau entzun behar izatea: “Oso musulmanak dira baina begira honek nola edaten duen”. Urdaiazpiko ogitarteko bat eskatzen duzunean berdin. Bakoitza askea da nahi duena egiteko, baina kritikak jasotzen dituzte urdaiazpiko bokata jateagatik. Eta jaten ez badute, “urdaiazpikoa jaten ez duena” dira.

Egia baldin bada komunitatean bizitzea aberastasun bat dela, zergatik jarri behar ditugu mugak gizarte moduan? Zergatik bizi gara jarri zizkiguten oinarriekin? Oinarri horiek kartzelako barroteak dira niretzat, aurrerago dagoena ikusten uzten ez dizutenak. Eta Euskal Herritik, Espainiatik edota Estatu Batuetatik harago badago beste mundu bat... Hain gara anitzak, ezen niri asko harritzen ninduen ustez hirugarren mundukoa den herrialde batetik Europara etorri eta ikustea hemengo jendea ni baino askoz itxiagoa zela.

Integrazioaren motorra saltzen

Elkarriketa

digute, baina formula hori oraindik ez dago eginda. Beti saiatzen zara egokitzen, baina egokitu behar naiz benetan?

Horrek guztiak eragin zuzena izango zuen zure nortasunaren eraikuntzan, bi munduren artean zaudelako eta, aldi berean, batean ere ez.

Egiatan bi, hiru edo lau mundu izan daitezke. Identitate krisia hasten da zure sorterritik joatea erabakitzen duzunean. Jada ez zara horren parte, saiatu arren, baina ez zara ezta ere hemengoa. Erdian zaude, toki baten bila beti, baina toki horrek inoiz ez du zure identitatea aintzat hartzen, beldurragatik: diskriminatua izatearen beldurra, baztertua izatekoa... Eta iristen dira identitate krisiak. Une horietan, guzti hori jasateko gai ez bazara, pikutara zoaz.

Ezagutzen ditut pertsona batzuk sorterrira itzuli behar izan direnak, edo Europako beste herrialderen batera joan direnak, edota buruaz beste egin dutenak ere, espero gabeko depresioetan sartu direlako. Eurak lanera zetozen, lan egin nahi zuten. Inor ez dator dirulaguntza baten bila.

Iristen da adin bat zeinetan zure barrua arakatzeari ekiten diozun. Salbatu garenak, noski, ze bidean geratzen direnak buru osasuneko arazo oso serioekin amaitzen dute. Batzuk zortea izan dugu, inguru abegikorrago bat izan dugulako eta krisi uneetan gertuko hiruzpailau pertsonengan babestu ahal izan garelako. Lortzen dugu iristea, terapiara goazelako... baina ezin dutenak? Galduta geratzen dira.

Bigarren eta hirugarren belaunaldiko migranteak dira gehien galtzen direnak, etxean oinarri sendo bat ez badute babesa eta indarra ematen diena. Ez dakite zer diren, zer nahi duten... eurek ez dute ezer hautatu, eta horrekin bizi behar dira. Ez da batere erraza ez izatea komunitate batekiko pertinentzia sentimendurik... eta komunitate ahulenean babesten zara, zorrotzenean, muturrenekoenean agian. Engainatu egiten zaituen komunitate bat, erlijioa kartzelako barroteak lez saltzen dizuna... ahal duzun horretan babesten zara, etxean ikusi duzun horretan agian, gizarte honek ez dizulako utzi bere parte izaten. Eta dena aurreiritziengatik.

Zuri ez dizute euskalduna izaten utzi?

Ez. Egiten dudana egiten dudala, ez naute inoiz hemengoa kontsideratuko. Beti markatuko digute ezberdinak garela.

Dena den, nik ez dut ezta eus-

“Beloak kentzen ez baduzu bada otzana zarelako eta inposatzen dizutelako. Kentzen baduzu, aldiz, emagaldutara zara”

kalduna izan nahi, edo ez soilik, marokoarra bakarrik izan nahi ez dudanez bezalaxe. Hori barroteak eraikitzea iruditzen zaizkit nire buruaren barruan. Zergatik izan behar toki bakar batekoa?

Dena den, berdin du zer egiten dudanez edo norekin nagoen, ‘mora’ izango naiz beti besteen begitara.

Hizkuntzaren gaia ere hor dago. Euskara ikastea guztiz doakoa izan beharko litzateke. Ezin da eskatu integratze bide gisa, eta 300 euro ordaindu behar izatea horrengatik.

Nire alabak eskolara zihoazen eta euskara hitz egiten zuten tokiko hainbat haurrek baino hobeto. Irakasleek esaten zidaten euskara “garbia” zutela, perfektua. Eta berdin zuen. Bullyinga zegoen haurren artean, garai hartan horrela deitzen ez zitzaion arren, baina haur batek zerbait egiten duenean etxean ikusi duelako da. Belaunaldi batetik bestera egiten zuen salto, eta beldurra ematen zidan. Ezin nuen onartu. Nire alabek ez diote kontu eman behar inori. Hemen jaio dira, eta hemengoak dira, baina badira baita Marokokoak edo eurak nahi duten beste edozein tokikoak.

Eta arrazismoa gehiagora doala diozu.

Orain aktiboagoa eta bortitzagoa da. Lehen arrazismoa begirada txar batera mugatu zitekeen agian. Ni orain fisikoki ez naiz marokoarra jendearen begietara. Marokoarra naizela esaten egon behar dut, jendeak ez duelako sinesten.

“Arrazismo asko dago etxebizitzaren merkatuan. Deitu eta zure izena esaten duzunean, bat-batean, ez dago zuretzako pisurik”

Amorrua ematen dizu horrek.

Asko, banaizelako marokoarra. Ni hona etorri nintzenean ez nekien hizkuntza ez ezer, eta aurrera egin badut izan da babestu nauen eta nigan sinetsi duen jende bat izan dudalako inguruan. Baina egiten zizkidaten gauza txar guztiekin geratu izan banintz ez nintzateke inoiz zulotik aterako, inondik inora.

Garai hartako arrazismoa “isilagoa” zen, orduan.

Hori da, eta ez zegoen ondo ikusia. Jendea arrazista zen, baina ez zuen publikoki esaten. Orain jendea ez zaio kostatzen eskuin muturrekoa dela esatea edo Voxekoa dela, adibidez. Eta hori kezagarria da.

Eskuin muturrak orain migratzaileak ditu jomugan, baina mundu guztiari kenduko dizkiote eskubideak. Boterera iritsiko balira, hemen egingo luketen lehen gauza eskoletatik euskara kentzea izango litzateke.

Pentsatzen genuen Laudio bezalako herri batera ez zirela horrelako mezuak helduko, baina heltzen ari dira, eta berdin du zenbateraino zauden integratua edo zenbateraino duzun zure bizitza bideratuta, beldurrarekin bizi gara.

Adibidez, alboko pertsona batek *puto moro* esaten duenean zu marokoarra zarela jakin gabe. Gero esaten diozu marokoarra zarela eta ez zaitu sinesten. Baina bai, marokoarra naiz, eta nire komunitatea iraintzen ari zara.

Elkarrizketa

Udan Torre Pachecokoa gertatu zen, eta Euskal Herrian ere egon dira antzeko kasuak. Asko hitz egiten da “segurtasunaren auziaz”, baina ez da horrenbeste hitz egiten arrazismoak komunitate migranteetan sortzen duen segurtasun gabezia.

Inondik inora. Oso bitxia da. Badirudi modan dagoela “beldurrei” buruz hitz egitea. Telebista pizten dudun bakoitzean egiten dut topo magrehtarrei buruzko albiste batekin, eta sare sozialak irekitzen ditudanean kazetari bat agertzen zait magrehtarrei buruzko albisteak plazaratzen dituen egunero. Lotsagarria iruditzen zait. Geroz eta gehiago doa, eta kolektibo bakar bat seinalatzen da. Zergatik ez dugu hitz egiten Marbellan trafikante dirudunen artean gertatzen diren erailketez?

Torre Pachecoren dena joan zen pikutara. ‘Moroe’ ez genuen ezer balio, desagertu behar ginen. Torre Pachecoko bizilagunak eurak atera ziren esatera 30 urte zeramatzatela elkarbizitzan, eta inoiz ez zela arazorik egon. Izua sortzen dit eskuin muturraren auziak, benetako beldurra, hazten dagoelako sare sozialen bidez, eta gorroto mezuak hain dira hedatzeko errazak... ezjakintasun handia dago; eta hori, gorroto eta ezezagutzarekin nahastuta, erloju-bonba bilakatzen da. Inork ez du bere herrialdea uzten gainontzekoak izorratzeko.

Eta Laudion ere sumatzen duzu hori?

“Gazte migratu ugari daude eskualdean bizitzen Bilboko masifikaziotik ihes egin dutelako, beldurrez.

Toki lasai bat bilatu dute, zeinetan ez dieten lapurtuko, ez dituzten joko eta zeinetan poliziak ez dituen goizeko hiruretan altxaraziko euren kanpamentua kentzeko”

Bai. Laudion klasismo asko dago. Arreta handia deitzen dit horrek. 2014an hona bizitzera etorri nintzenean esan zidaten: Ugartera bazoaz txandalean joan zaitezke, baina herrigunera dotoreago jaitsi behar zara (barreak). Ni toki guztietara nindoan mendiko arropa eta botekin. Jantzera aldatu behar izan nuen.

Klasismo asko dago, bai. Zarenaren eta duzunaren arabera tratatzen zaitu jendeak. Pertsona askok ez dute nire aurkako jarrerarik erakutsi badakitelako nire bikotea hemengo dela edo herriko jende asko ezagutzen dudala, baina euren keinuek erakusten dute zer pentsatzen duten.

Gertatu zait lan bila joatean. Hasieran ez dakite marokoarra naizela, baina gero konturatzen dira. “Marokoarra zara?”, galdetzen dizute. “Bai, zeozer aldatzen du horrek?”, erantzuten diezu. “Ez”, diote, baina gero lan eskaintza, halako batean, ez da existitzen, edo beste norbait hartzen dute.

Eta etxebizitzaren esparruan sumatu duzu horrelako arrazismorik?

Asko. Deitu eta zure izena esaten duzunean, bat-batean, ez dago zuretzako pisurik. Azken lau urteetan are gehiago larriagotu da hori. Denok dakigu herrian ez dagoela etxebizitza nahikorik.

Beno, etxebizitzak egon badaude, baina ez daude alokairuan.

Bai, hori da. Nire lagun bat biok alokairuzko etxebizitza baten bila

“Okupatzen duten gazte migratuak etxe hutsetan sartzen dira, bizirauteko helburu hutsarekin”

“Gazte gehienak hurrengo goizean altxatzen dira, errekan garbitu eta klasera joateko, euren buruan sinesten jarraitzen dutelako, gizarteak eurengan sinesten ez duen arren”

aritu ginen behin Aljeriako familia batentzat. Galdetu ziguten lehen gauza izan zen ea etxea ‘moroentzako’ zen, ni marokoarra nintzela jakin gabe. Begietara begiratu eta esan nion agentziakoari: “Hori arazo bat da, ala?”. Eta berak: “Ez, ez, baina badakigu nolakoak diren: batek alokatzen du eta gero denak sartzen dira bere atzetik”. Telefonoz ere deitu dut beste batzuetan, beste familia batzuentzako alokairuak eskatzen. “Zerrendan apuntatuko zaitut”, esaten dute, baina gero badirudi zerrenda hori ez dela inoiz amaitzen.

Eta, alokairua lortuz gero, pila bat abal eskatzen dizkizute. Kasu batzuetan beste pertsona batek eman behar dizu abala, zure nominak eta gainontzeko bermeez ezer balioko ez balute bezala. Oso mingarria da hori, eta gainera gero esaten dute etxebizitza publikoak guri ematen dizkigutela, zozketa bidez ebazten den kontu bat denean.

Arrazismoak forma ugari hartu ditu. 2010eko garaian asko zentratu zen Diru sarrerak Bermatzeko Errentaren auzian, laguntza hori migranteek jasotzen zutela eta ez zutela. Orain, aldiz, segurtasuna eta okupazioa dira bi gai nagusiak. Nola bizi duzu hori eta nola egin ahal zaio aurre?

Niri gustatzen zait arrazista ez dela dioen jendearekin hitz egitea, euren diskurtso guztiak kontrakoa erakusten duenean. Eurekin eztabaidatzen hasten naiz eta haserretzen dira, “zurekin ezin da hitz egin” esateraino.

Hona zabor guztia datorrela diote: okupatzen dutenak, kalean akanpatzen daudenak... diote gure alabak jada ezin direla etxetik seguru atera, ‘moro’ hauek hemen daudenetik bortxaketa eta delinkuentzia gehiago dagoela, okupazioa igotzen ari dela... migranteak direnean, estatistiken arabera, alokairua ordaintzeari uzten dioten azkenak, badakitelako ez dutela beste alternatibarik.

Nik gazte askorekin egiten dut lan. Asko asetzen nauen lana da. Gazte horiek hona iritsi dira mendietatik bi urtez ibiltzen egon ostean, jende gehienak ezingo luke egiten duten bidearen % 15 ere egin. Norbait joan da begiratzera zein den okupazioaren atzean dagoen errealitatea? Okupatzen duten gazteak etxe hutsetan sartzen dira, bizirauteko helburu hutsarekin. Ikusi ahal izan dugu zer baldintzetan bizi diren, eta baldintza horiek ez ditut ezta nire txakurarentzat nahi. Etxebizitza duintasuna da, Espainiako legerian zehaztua dagoen oinarriko eskubideetako bat. Non geratzen da hori?

Dena den, hau modaka doa,

Elkarrizketa

aldatuz joan da gorrotoaren begirada. Kriariaren ostean lana izan zen gai nagusia, atzerritarrek lana kentzera zetozela. Ondoren atera zen Diru sarrerak Bermatzeko Errenta, atzerritarrei etorri bezain laster pagatxoak ematen zitzaizkiela. Eta gero iritsi ziren segurtasun gabezia, lapurretak, bortxaketak, hemendik urte batzuetara denak mestizoak izango garela... Badaude senide magrebtarrik nahi ez duten pertsonak, ez dutelako iloba 'mororik' izan nahi. Uste dut hori geroz eta gehiago gaitzetsi egin beharko litzatekeela.

Eta legea ez dago alde. Ezagutzen dut eraso arrazistak jaso dituen jendea ez dena gai izan salaketa jartzeko, poliziak ere beldurra sorrarazten diolako, geldiarazi eta paretaren aurka jarri dutelako, miaketa bat egiteko.

Horren guztiaren aurrean, zer egin daiteke?

Asko nabaritzen ari naiz gorroto diskurtsoen eragina, jende gaztearen artean batez ere, eta horrek asko kezkatzen nau. Askotan, gorrotoa baino, beldurra da dutena, eta ezjakintasuna, euren herri-iristen ari den fenomeno berri baten aurrean. Uste dut Laudio bezalako herrietan komunitatean egin behar dugula lan, elkarbizitza transmititzeko. Etxe barruan hasi behar da hori lantzen, baina baita ere uste dut Udaletik zeozer egin beharko litzatekeela, une honetako errealitate bat delako, gehiagorajango dena. Ezer gertatu baino lehen, uste dut gu izan behar dugula aitzindariak sentibilizazioa jorratzen, hitzaldiak eskaintzen, institutueta errealtate berriak hurbiltzen... erakusteko hona datozen gazteak bizitza hobe baten bila datozela, ez datozela inori minik egitera eta horretarako aukera eman behar zaiela.

Saiatu behar gara gorroto eta beldur mezuei buelta ematen. Beldurra jakin-min bihurtu behar dugu. Jakin-minak ikertzerat bultatzen zaitu, eta geroz eta gehiago ikertu orduan eta gehiago ezagutuko duzu. Nor da Maroko eta Arjerliatik etorri den mutiko hori? Zure amets eta zaletasun berdinak izan ditzake agian.

Beldurra da borrokatu behar duguna, eta instituzioen isiltasunak ez du laguntzen, ez lirateke isilik egon beharko, segurtasun mezuak helarazi beharko lizkiekete herri-tarrei. Kale egoeran bizi diren gazte horiek Helduen Eskolara joateko aukera izan dezatela, baina gero aukera izan dezatela baita herriko edozein gazterekin kafe bat hartzeko, Gardeako 'kolesterolaren bidetik' paseo bat emateko edo Gaztetxera joateko.

“Saiatu behar gara gorroto eta beldur mezuei buelta ematen. Beldurra jakin-min bihurtu behar dugu. Nor da Maroko eta Alheria etorri den mutiko hori? Zure amets eta zaletasun berdinak izan ditzake agian”

“Uste dut komunitatean egin behar dugula lan, elkarbizitza transmititzeko. Beharrezkoa da erakunde publikoen inplikazioa”

Oso garrantzitsua da jendeak jakitea gazte horiek Laudion (edo C3 lineako beste herri batzuetan) bizitzen ari direla Bilboko masifikaziotik ihes egin dutelako, beldurra dutelako. Toki lasai bat bilatu dute, oldarkortasunik gabekoa, zeinetan ez dieten lapurtuko, ez dituzten joko eta zeinetan poliziak ez dituen goizeko hiruretan altxaraziko euren kanpamentua kendu dezaten. Izan ere, kalean lo egiten duten gazte gehienak hurrengo goizean altxatzen dira, errekan garbitu eta klasera joateko, euren buruan sinesten jarraitzen dutelako, gizartean euren sinesten ez duen arren. Horregatik uste dut erakunde publikoak direla urratsa eman behar dutenak, ez soilik herri-tarrak.

Herriz herri

Amurrio

2026ko Araba Euskaraz jaia aurkeztu du Aresketa Ikastolako hezkuntza komunitateak

Taupadak berpiztu! lelopean ospatuko dute Araba Euskaraz jaia Amurrian, datorren urteko ekainaren 14an. Ekimenaren aurkezpena egin du Aresketa Ikastolako hezkuntza komunitateak, eta urte osorako jarduerak aurreikusi dituzte.

Auzolanean antolatuko dute 2026ko Araba Euskaraz jaia Amurrian. Aiaraldea.eus

Testua **Aimar Gutierrez Bidarte**

Oraingoan bai. 2020ko edizioa bertan behera utzi ostean, Amurrian ospatuko da 2026ko Araba Euskaraz Jaia. Aresketa Ikastolako hezkuntza komunitateak Arabako Ikastolen jai erraldoia herrian jasotzeko "ilusionatuta eta irrikaz" dagoela aldarrikatu zuen urriaren 9an egindako aurkezpen ofizialean.

Hain zuzen ere, Aresketa Ikastolako dozenaka ikasle, irakasle, langile eta guraso elkartu ziren Amurrioko Guk eskulturaren aurrean Araba Euskaraz jaiaren irudia eta leloa jendaurrean aurkezteko. Haiekin batera Arabako gai-

nerako Ikastoletako zuzendariak izan dira ere.

Taupadak berpiztu!

Datorren urtean bidelagun izango duten irudi eta leloa aurkeztu dute jendaurrean Aresketa Ikastolako kideek: *Taupadak berpiztu!*. "Txinpartarako prest" zeudela adierazi zuten udan, eta bihotz baten erdira doan txinparta izango da Araba Euskaraz jaiaren irudia.

"Euskaldunok euskara daramagu bihotzean eta taupadak behar ditugu euskara bihotzetik burura eta mihira eramateko", azaldu du Itxaso Ugarte Ozaeta ikastolako zuzendariak, "hori egitera goaz, Amurriotik Araba osora bulkada handi bat ematera euskarari".

Ekainaren 14a mugarri

Ikasturte osoan antolatuko dituzte Araba Euskaraz jaiari lotutako ekintzak, Amurrian, Aiaraldean zein Gasteizen. Ekainaren 14an izango da Arabako Ikastolen festa erraldoia, baina gaurdanik hilabetero antolatuko dute ekintza bat edo beste: pilota partidak, GO!azenen kontzertua, kantaren aurkezpena... Lehenengo geldialdia azaroaren 9an egingo dute, aurkezpen jai txiki bat prestatu baitute egun horretarako Amurrian bertan. Aresketa Ikastolako hezkuntza komunitateak hartuko du bere gain Araba Euskaraz jaiaren antolakuntzaren pisu handiena, Ikastolen mugimendua bidelagunizanda betiere. Amurriarrak prest dira

"auzolanean eta elkarlanean" ikasturte biziari ekiteko.

Ibilbide oparoa

Amurrioko guraso talde baten ekimenez sortu zen Amurrioko Ikastola 1977. urtean, seme alabei "euskarazko kalitatezko heziketa" eskaintzea helburu. Mendiko Lagunak taldearen egoitzan ekin zion hezkuntza zentroak ibilbideari. Irakasle, guraso, ikasle eta herritarren lanari esker 1990ean ireki zituen ateak Ikastolaren erakin berriak, Amurrioko Aresketa auzoan. Geroztik auzoaren izena eraman du Ikastolak.

Hainbatetan ospatu da Araba Euskaraz jaia Amurrian, betiere Ikastola eta bertako hezkuntza

proiektua hauspotzeko helburuarekin. 1986an egin zuten Arabako Ikastolen jaia aurrenekoz.

Ordutik, jaiaren beste lau edizio hartu ditu Amurriok, azkenengoa 2020an, *Darabagu* lelopean. Azken Araba Euskaraz jai hori COVID-19aren pandemiak erabat baldintzatuta ospatu behar izan zuten Ikastolako kideek.

Hasieran zehaztutako datan ospatzerik ez, eta pandemiak eragindako salbuespen neurriak zerbait leundu ahala ekitaldi xumeren baten edo beste antolatuzituzten. Oraingo honetan, ohiko ereduarekin itzuliko da Araba Euskaraz jaia Amurrioko kaleetara, eta udalerria milaka euskaltzaleren topaleku bilakatuko da.

Herriz herri

Amurrio

Ekintza egin dute Tubos Reunidoseko langileek, oinezkoen eta txirrindularien sarbidea aldarrikatzeko

Langileek lanera modu “osasungarri, jasangarri eta seguruan” bertaratzeko aukera aldarrikatu dute. [Aiaraldea.eus](#)

Testua
Almar Gutierrez Bidarte

"Zuzendaritzaren utzikeriaren aurrean" ekintzara pasa dira Tubos Reunidoseko langileak, eta haien kabuz garbitu dituzte lantegiraino doazen oinezkoen bideak.

Hain zuzen ere, Salbiokotrengel-tokia eta Tubos Reunidoseko zubia lotzen dituen espaloia garbitu dute. Urte luzez inolako mantenurik izan ez duen espaloia da hori, eta sastrak guztiz estali dute. Hori dela eta, enpresaren zain egon gabe, euren kabuz kendu dituzte belar txarrak bertako beharginek.

Langileek Aiaraldea Komunikabideari azaldu diotenez, 1999tik dago indarrean lantegiko sarbideen gaineko eskumenak arautzen dituen Arabako Foru Aldundiaren eta Tubos Reunidos enpresaren arteko hitzarmena. Akordio horren arabera, multinazionalaren arduradunak fabrikako sarbideen mantentzea. "Zuzendaritza honen jakitun

Enpresak langileen eskariei entzungor egin ostean, beharginek euren kabuz garbitu dute belar txarrez josita zegoen Tubos Reunidos lantegiko sarbidea

da baina entzungor egin die bideak garbitzeko gure eskariei", adierazi diote langileek komunikabideari.

Tubos Reunidoseko beharginek urteak daramate Nerbioiko Parke Linealetik fabrikara sarbidea eskatzen. Beharginek lanera modu "osasungarri, jasangarri eta seguruan" bertaratzeko aukera aldarrikatu nahi izan dute burututako ekintzarekin. Izan ere, Nerbioiko Parke Linealean kokatuta dagoen arren, oinezkoen bide-berdetik lantegira dituen bi sarbideak itxita ditu Tubos Reunidosek.

Konpainiak Retina Eco saria jaso zuen iragan irailaren 30ean. Espainiako erreginak eman zion saria multinazionalari, "Energia eta Baliabide Berdeak" kategorian. Saria jaso izana "paradoxa ulergaitza" dela adierazi dute langileek, eta nabarmendu dute enpresaren jarra ez datorrela bat Espainiako Diputatuen Kongresuan onartu berri den Mugikortasun Jasangarriaren Lege berriarekin.

Orozko

Artiacheko langileek eskatu diote enpresari uko egiteko Israelen saltzen duen produkzio apurrari

Artiach enpresako Langile Batzordeak egin du aldarrikapena. **LAB Sindikatua**

Testua
Aitor Aspuru Saez

Orozkon kokatuta dagoen Artiach enpresako langileek zuzendaritzari eskatu diote Israelen saltzen diren Filipinos gailen produktuak ez bideratzea hara, estatu sionistarekin harremanik ez izateko. Ekimenak bat egiten du mundu osoan egiten ari diren kanpainarekin, Israelen isolamenduan sakontzeko eta herri palestinarren kontrako indarkeria eta okupazioarekin amaitzeko.

Berez, Enpresa Batzordeak argitu du Adam Food multinazionalaren gailen mota horren salmentak txikiak direla Israe-

len, 9.000 kilo inguru. "Kantopik norbaitek pentsa dezake produkzio handia dela, baina txanda bakarrean ekoizten den kopurua baino ez da", azaldu dute.

Berez, enpresak erantzun die Orozkoko lantegiak ez duela inolako harreman zuzenik Israelarekin eta hirugarren merkaturatzaile batek bideratzen dituela Filipinos deituriko produktuak Ekialde Hurbilera.

Edonola ere, Orozkoko beharginek erantsi dute Adam Fooden Espainiako estatuan ekoizten dituen beste gozoki batzuk askoz gehiago saltzen direla Israelen, Phoskitos edo Cuetara gailetak, esaterako.

neibe
psicología

@neibepsicologia

Psikologia eta EMDR

Nekane Oribe Moreno
Kol.: AA01303

613 23 18 04

Herriz herri

Aiaraldea

Ehunka lagun bildu ditu buru osasunaren aldeko ibilaldi sozialak

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Ia 300 herritar bildu ditu aurtengo buru osasunaren aldeko ibilaldi sozialak, antolatzaileek azaldu dutenez. Tartean egon dira eskualdeko udal ordezkari ugari, eta Asasameko ki-deek aukera baliatu dute instituzioek baliabide gehiago jarri behar dituztela aldarrikatzeko.

"Itxaron zerrendak daude mediku profesionaletan, itxaron zerrendak daude pisu tute-latuetan, eta itxaron zerrendak daude buru osasunaren esparru guztietan", salatu dute, "horregatik aldarrikatzen dugu, beste behin ere, instituzioak inplikatu behar direla beharrezko baliabide guztiak jartzten buru osasun arazoak dituzten pertsonentzat".

"Palestinarekin konpromisoa" berretsi dute herritarrek

Kale nagusia bete zuten Amurrioko herritarrek, Palestinaren alde. **Aiaraldea.eus**

Testua
Almar Gutierrez Bidarte

Oihartzun zabala izan zuen eskualdean iragan urriaren 15ean sindikatu eta eragileek Hego Euskal Herri osorako deituriko lanuzte orokorrak. Genozidioarekin harreman oro eten eta Israelen isolamenduan sarkontzea izan zen eguneko aldarrikapen nagusia, "Palestinarekiko konpromisoa" azpimarratuz. Maderas De Llodio, Mubea-Inauxa, Amurrio ferrocarril, Amurrioko eta Laudioko udalak, Artiach, Tubos Reunidos, BM supermerkatuak, Aiala Vidrio, IFBS, Laudioko DIA...

eskualdeko hainbat lantokitako beharginek egin zuten bat Palestinaren alde deitutako lanuzte orokorrarekin. Tubacexen, esaterako, produzioaren zati handi bat gelditzea lortu zuten.

Laudio zein Aretako hezkuntza komunitateetako kideak, aldiz, elkarrekin joan ziren Bilboko mobilizaziora, tren geltokien parean talde argazkiak egin eta gero.

Urriaren 15eko arratsaldeetan eskualdeko plazek hartu zuten protagonismoa. Ehunka lagun batu ziren Gernika-Palestina herri ekimenak udaletxeen aurrean deituriko elkarretartze zaratatsuetara.

Eusko Jaurlaritzak C-3 lineako trenen kopurua %30ean murriztu duela salatu dute erabiltzaileek

Aiaraldearek erabili ditzaketen tren kopurua nabarmen urritu da. **Aiaraldea.eus**

Testua
Aitor Aspuru Saez

UAiaraldeko C-3 lineako zenbait erabiltzaile (EHUko garraio zuzenaren falta salatu dutenak, besteak beste) Aiaraldea Komunikabidearekin jarri dira harremanetan azpimarratzeko Renfek urriaren 6an indarrean jarritako ordutegi berriekin, zerbitzua %30ean baino gehiago murriztu duela Eusko Jaurlaritzak lanegunetan. Izan ere, EAEk hartu ditu garraio eskumen horiek berriki.

Berez, urtarriletik uda bitartean C-3 lineak 147 tren zerbitzu eskaini ditu Bilboko Abandoko geltokia eta eskualdea lotzeko (unitate guztiak ez ziren Urduñara heltzen). Urrian abiatutako ordutegi berriekin, ordea, 102 tren zerbitzu daude, hau da, %30ean baino gehiago txikitu da tren kopurua eskualdea eta Bizkaiko hiriburua lotzeko.

Berez, 2024ko abenduan Renfek zerbitzu oparoa ezarri zuen eta 15 minuturo tren bat eskaini du urte erdiz.

CIVIS trenik ez

Aiaraldeko bidaiariak azal-

Erabiltzaileek adierazi dute Eusko Jaurlaritzak egin duela murrizketa eta, gainera, bidaiek gehiago irauten dutela

du dute garraio publikoko zerbitzuak okerrera egin duela arlo gehiagotan: "Laudiotik ateratzen ziren trenek 29 minutuko (CIVIS) eta 32 minutuko iraupena zuten eta Orduñatik etorritakoek 33 minutuko iraupena zuten. Orain, tren guztiek 39 minutu behar dute bidaia egiteko".

Iraupenaren luzera handitu izana geltoki guztietan gertatu da eta, esaterako, egun, Urduñatik Bilbora joateko ordubeteko bidaia egin beharra dago.

Aipatu beharra dago CIVIS trenak udan desagertu zirela, urtaro horretako ordutegiekin.

"Ezerosotasuna"

Aiaraldea Komunikabidearekin harremanetan jarritako erabiltzaileek gaineratu dutenez, aldaketek eragina izan dute ere bidaiaren esperientzian, trenak gainezka baitaude eta ezerosoagoa da garraio publikoa baliatzea.

Egoera horiek arazoak sortzen dizkiete hainbat langile eta ikasleri, pasa den astean ere salatu zuten moduan. Zehazki, tren zerbitzuaren falta bereziki nabaria da gauez.

Aiaraldea

Duintasunaren Kolunbarioa handitzeko kontratazioa abiatu du Urduñako Udalak, 42 hilobi gehiago eraikitzeko

Martin Fabo gudariaren gorpuzkiak 2023an luperatu zituzten. [Aiaraldea.eus](#)

Testua
Aitor Aspuru Saez

Urduñako Udalak asteartean argitaratu zuen Duintasunaren Kolunbarioa handitzeko kontratazio iragarkia. Zehazki, 57.304,51 euroko aurrekontua egongo da (BEZ barne) eta 42 horma-hilobi berri eraiki nahi dituzte.

Horietako 24 hobi 5,00x1,20 metroko pabilioi batean joango dira eta beste 18ak, aldiz, 4,00x1,20 metroko beste batean. Hiru hilabeteko epea emango du tokiko erakundeak esku-hartzea amaitzeko.

Alberto Alonso Gogora Institutuko zuzendariak iragarri zuen iaz eremu hori handitzeko asmoa.

Oroimen historikoa

Duintasunaren Kolunbarioa oroimen historikoa berreskuratzeko toki oso garrantzitsua da. Izan ere, prozesu luzea egin da Urduñako kartzela frankistaren hainbat biktiman han sartzeko. Leheniketa behin, Joseba Egigu-

renek errepresio azpiegitura horren historia azaleratu zuen eta gero Aranzadik indusketarakin zituen hiriko hilerrian.

Kartzelan hildako eta erailda-kontratazio pertsonen gorpuzkin horiek identifikatzeko saiakera anitz egin dira, baina ez da guztiz argitu nortzuk diren Frankismoaren zapalkuntzak utzitako hildakoak.

DNA bitartez senideak identifikatzea lortzen denean, euren esku uzten dituzte hezurak, baina maiz familiak kolunbarioan geratzea nahiago dute. Halaber, beste hildakoen gorpuzkinak ere eraman dituzte Urduñara, Martin Fabo Cole-rarenak kasu.

Datuen arabera, 225 pertsona hil ziren Urduñako kontzentrazio-esparru eta espetxe frankistan 1937 eta 1941 urteen artean, baina momentuz ez dute ezta erdia topatu.

2022an egin zituzten memoria azpiegitura horren obrak eta uztailan inauguratu zuten, lehenengo 15 biktimak toki horretan sartuta.

Laudio

Maderas de Llodioko langileak kaleratzeari ekin dio Garnicak

Aldundiaren bulegoak okupatu zituzten langileek, instituzioen inplikazioa exijitzeko. [Aiaraldea.eus](#)

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Langileak kaleratzeari ekin dio Garnica taldeak Maderas de Llodion. Enpresa Batzordeko kideek salatu dutenez, egur konpainiak zuzenean sartu ditu kalte-ordainak beharginen kontu-korronteetan, hauek kaleratze gutuna jaso baino lehen.

“Modu horretan, langileek euren egoeraren berri jaso dute soilik euren bankuetako kontu korronteetan diru-sarrerak konprobatu dituztenean”, azaldu dute beharginen ordezkariak.

Euren iritziz, “onartezina” da prozesua modu horretan kudeatzea, “kaltetutako pertsonen sentikortasun faltagatik eta baita komunikazio egoki eta errespetuzko bat falta izan delako”.

Eusko Jaurlaritzarekin bilera

Era berean, komiteko kideek “onartezintzat” jo dute Jaurlaritzaren jarrera, “bere gelditasunaren erantzukizuna langileen protesta zilegien gain jarri duelako”.

Azaldu dutenez, duela bi aste eskatuzuten bilera Jaurlaritzarekin, baina atzo goizean egin zuten, eta na-

barmendu dute “errespetu faltak” jaso dituztelagobernuaren partetik.

“Sentitu dugu gure aurpegian barre egin dutela, haiek egiten ez dutenagatik errudun egin gaituztela, eta ez direla baloratzen ere iritsi horrelako egoera larri baten aurrean duten boterearekin eta posizioarekin esku hartzeko aukera”. Enpresa Batzordearen aburuz, jarrera horrek konpromiso falta erakusten du “eskualdeko enplegu eta ehun industrialaren defentsarekin”.

Beharginen ordezkariak aldarrikatu dute konponbidea eta ekintza orain garatu behar direla, hori delako “etorkizuna bermatzeko” modu bakarra. Izan ere, ziurtatu duteenez, badaude “alternatiba bideragarriak” lanpostuak mantendu eta ekoizpenaren kanporatzea ekiditeko, eta aldarrikatu dute jarrera hori defendatzen jarraituko dutela, “determinazioz eta erantzunkizunez”.

Eskualdeko mobilizazioa

Gauzak hala, batzordeko kideek uste dute borrokan jarraitu behar dela, eta ez dutela inolako kalera-tzerik edo ekoizpenaren kanporaketarik onartuko.

“Eskualde osoa dago borrokan bere etorkizunaren alde. Guztioi

eragiten digun zerbait da, eta elkarrekin erantzungo diogu”, aldarrikatu dute. Bide horretan, datoren ostiralean egingo den eskualdeko mobilizazioan parte hartzeko deia luzatu diete herritar guztiei. 18:30ean abiatuko da manifestazioa Laudioko Eroskiko biribilgunetik.

Maderas de Llodioko langileek 33 egun bete dituzte greba mugagabea, enpresak ezarritako Enplegua Erregulatzeko Espedientearen aurka. 39 langile kaleratzea planteatu zuen Garnica taldeak hasieran, eta 35 beharginera jaitsi zuen kopurua gero, kontsulta epearen ostean. Baja boluntarioetarako epe labur bat ireki zuen jarraian, eta horren ostean iritsi dira kaleratzeak.

Bien bitartean, langileen protestek ez dute etenik izan eskualdean zein eskualdetik kanpo. Iragan ostiralean Arabako Foru Aldundiaren Laudioko bulegoak okupatu zituzten beharginek, instituzioak interplatatzeko.

Egun bat lehenago SPRIren aurrean egin zuten elkarretaratzea, eta protesta hori egiten zeudena jaso zuten Jaurlaritzaren deia bilera aurreratzeko. Izan ere, hilabete amaierarako eman zieten zita hasieran.

Erreportajea

HAMAIIKA HIZKUNTZA, EUSKARA ARDATZ

Aiaraldeko Hizkuntzen Mapa proiektuan burubelarri aritu dira eskualdeko hamabost hezkuntza zentroetako ikasleak. Inguruan erabilitako hizkuntzak eta jatorriak ikertu dituzte, komunitatearen kohesioa indartzeko asmoz.

Testua eta argazkiak **Aimar Gutierrez Bidarte**

Zer hizkuntza erabiltzen dira Aiaraldean? Zein da hiztunen jatorria? Galdera horietatik abiatuta ikerketa burutu dute eskualdeko ikasleek, Aiaraldeko Euskalgintza Kontseiluaren laguntzarekin. Datuak bildu eta Aiaraldeko Hizkuntzen Mapa osatu dute, inguruko hizkuntza-aniztasunaren erakusle.

Eskualdeko hamabost ikastetxetan garatu dute proiektua, Aiaraldeko Herri Curriculumaren barruan txertatuta. Hala ere, proiektu isolatua ez dela aldarrikatu du Kontseiluak: “lurraldearen ezagutza modu partekatuan eraikitzeko estrategia da, ikasleen protagonismo aktiboaren bidezosatzen den transmisio sare bizia”.

Hain zuzen ere, transmisio-sa-

re hori da ikasleek gauzatutako ikerketaren ardatza, etxeko senideen jatorria eta bertan erabilitako hizkuntzak kontabilizatuz.

Argazki kolektiboa

Aiaraldeko Hizkuntzen Mapak eskualdeko “hizkuntza-panoramaren argazki kolektiboa” eskaintzea du helburu, bai eta hizkuntzen arteko bizikidetzaren ere. Ikasleen kontzientzia kritikoaren pizgarri ere izan nahi du Aiaraldeko Euskalgintza Kontseiluak sustatutako ekimenak, ikasgelak “elkarrizketarako eta ulermen kolektiborako” espazio bilakatuz.

Komunitatearen kohesiorako tresna izateko anbizioa du ere Hizkuntzen Mapak. Hizkuntza eta jatorri desberdin bakoitzaren atzean dauden bizipenak abiapuntu hartuta.

“Hizkuntzak nortasunaren

parte” direla azpimarratu dute hamabost ikastetxeetako ikasleek, “hizkuntza arrotzik ez dagoela” defendatuz. Hartara, Aiaraldean entzuten diren hizkuntza oro eskualdearen parte direla aldarrikatu dute”.

Puzlea osatuz

2023-2024 ikasturtean hasi zuten ikasleek hizkuntzen gaineko datu bilketa etxetik etxe. Jasotako datu eta informazio guztia ikasgelan landu eta sorkuntza lan desberdinen bidez jendaurrean aurkeztu dute joan den ikasturte amaieran.

Sorkuntza lan horien nola-kotasuna askotarikoa izan da. Amurrioko hezkuntza zentroek, esaterako, ikus-entzunezko pieza ekoiztu zuten, “ongi etorri” udalerriko hizkuntza desberdinetan nola esaten den erakusteko. Arrankudiaga-Zolloko ikasleek, aldiz, herri guztiaren au-

“Euskara Aiaraldeko komunitatea ehuntzeko oinarritzko osagaia” dela aldarrikatu dute Hizkuntzen Mapa osatzearekin batera

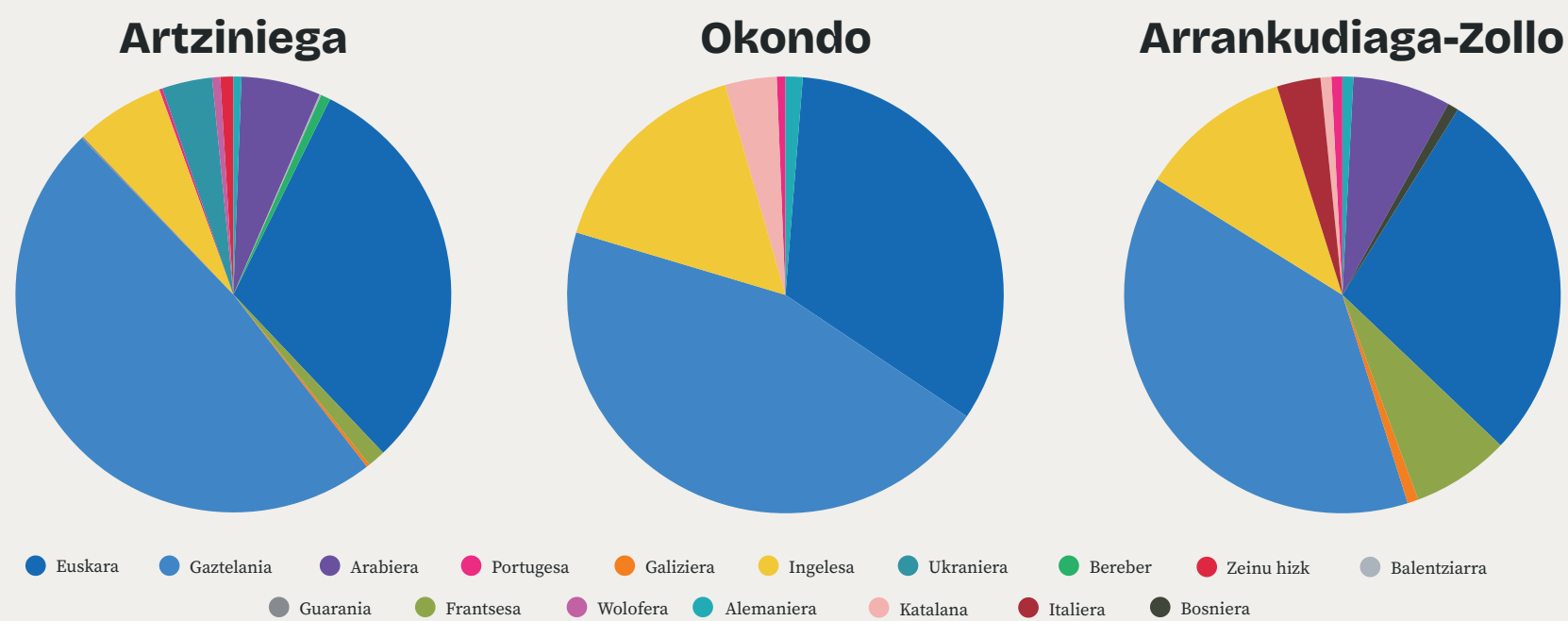
rrean aletu zituzten bildutako datuak, Oxinburu espazioan egindako aurkezpenean.

Orotara 30 hizkuntza baino gehiago kontabilizatu dituzte eskualdean, eta hizkuntza hauekin batera, 40 jatorritik gora. Datuok, zenbaki soilak izatetik urrun, hamaika bizipenen testigu ere badira, eta horien transmisioan sakondu dute ikasleek.

Euskara ardatz

Aiaraldeko Hizkuntzen Mapak agerian utzi duen puzzle erraldoian euskarak duen ardatz izatean egin du azpimarra Euskalgintza Kontseiluak. “Euskara Aiaraldeko komunitatea ehuntzeko oinarritzko osagaia” dela aldarrikatu dute. Ariketa kolektiboa erakutsi du gainerako hizkuntzak “aitortuz eta balioetsiz” euskararen “funtzio integratzaile eta kohesionatzailea indartu egiten dela”.

Erreportajea

25

Hizkuntza baino gehiago

Ikasleek egindako zenbaketaren arabera, 25 baino gehiago dira eskualdeko ama-hizkuntzak.

40

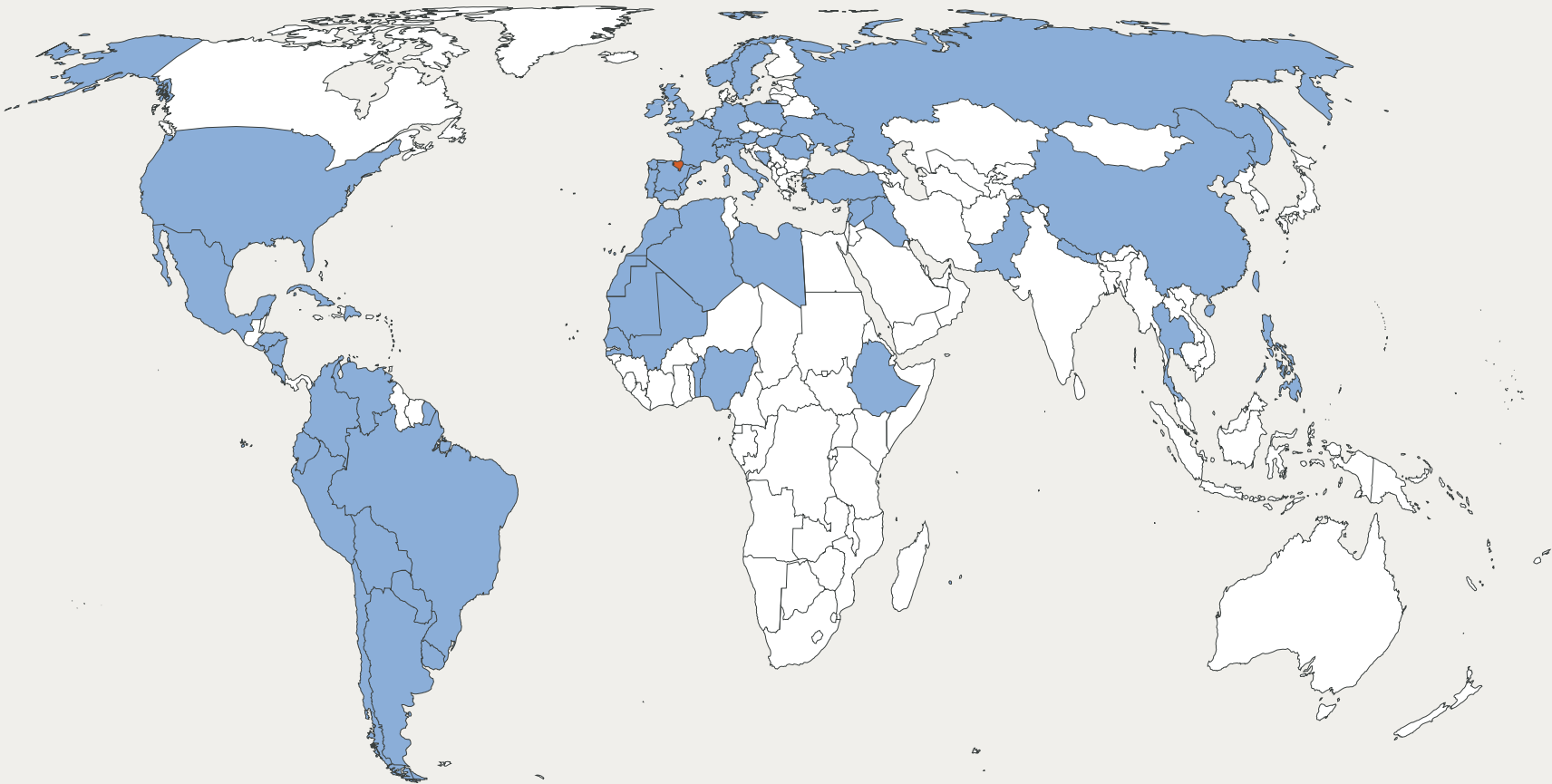
Jatorri baino gehiago

Munduko txoko anitzetatik datoz Aiaraldeko ikastetxeetan entzuten diren hizkuntzak.

Kitxua, katalana, kurduera, asturiera...

Aiaraldeko hezkuntza-komunitatea osatzen duten ama-hizkuntza ugari bizirauteko borrokan diren hizkuntza gutxituak dira.

Mapa bizia

Aiaraldeko hezkuntza komunitatea osatzen duten jatorri desberdinak ezagutzeko aukera izan dute eskualdeko ikasleek, Aiaraldeko Hizkuntzen Mapa proiektuari esker.

APUNTEAK

Hizkuntzen Mapan sakontzen

Hizkuntzen mapa, ez dauka emaitza bakarrik. Hemen aurkeztu direnak, ibilbide baten hasierarako datuak dira. Ibilbide honek jarraikortasuna izan nahi du, dinamikoa den zerbait izan nahi du.

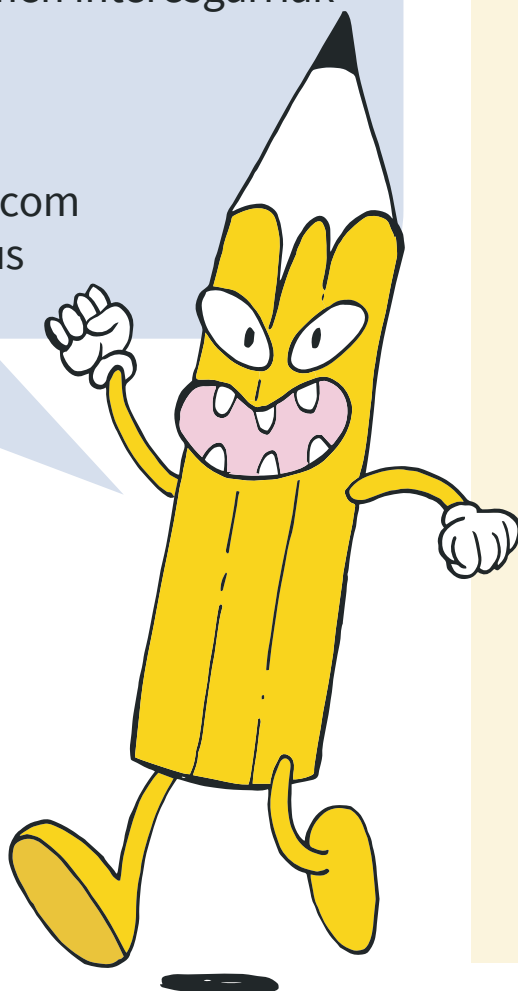
Eskualdean ditugun hizkuntza ezberdinak ezagutzeko aukera izan dugu, orain abiatutako ibilbide honekin jolasteko unea heldu da.

GARRANTZITSUA!

Hizkuntzen mapa baliabide bat da, jolasteko, ikertzeko, esperimentatzeko... aurkeztu diren proposamenak ideiak besterik ez dira. Egokiena norberak bereak sortzea da eta elkarbanatzea. Horregatik, mapa sortzeko proposamenak lantzen badituzue bidali eta guztion artean proposamen interesgarriak osatuko ditugu.

Bidaltzeko:

aieke.hezkuntza@gmail.com
hezkuntza@aiaraldea.eus

HAUR HEZKUNTZARAKO PROPOSAMENA

Hitzen bikote mikotea

HELBURU ESPEZIFIKOA: Inguruan ditugun hizkuntzen ohiko hitzak ezagutzea eta arrotzak ez izatea. Beste kide batzuen hizkuntzen oinarriko hitzak ezagutzea.

ARIKETA: Haur hezkuntzan jolashon eta jarraiolatu aurretik, prestaketa bat behar du. Haurrek hitzak ezagutu egin behar dituztelako. Arduradunak eskolan edo herrian dauden hizkuntzetatik hitzak aukeratzeko ditu. Ohikoan erabiltzen diren hitzak badira egokiagoa izango da (kaixo, agur, eskerrik asko, koloreak, zenbakiak, urtaroak, astegunak...). Hizkuntza ezberdinen hitzen kartela bat egingo da. Kartela mapa baten bidez egin daiteke, hitz horren hizkuntza mapan kokatuz eta Euskal Herritik urruti edo gertu dauden adieraziz.

Kartela baliatuz hitzak erakutsiko dizkiegu haurrei. Behin hitzak identifikatuta jolasari ekingo zaio.

Taldean haur bakoitzari hizkuntza ezberdin batean dagoen hitz batesango zaio. Arduradunak, "abiatu" esaten duenean haurrek hitz hori oihukatu beharko dute. Horrela taldeak egingo dira. Arduradunak erabakiko du zenbateko taldeak egingo diren. Bikoteak osatzeko, bi haurri esango zaie hitz berdina hizkuntza ezberdinean. Hirukoteak osatzeko hiru haurrei...

Taldekatzeak errepikatu ditzakegu nahi beste. Jolasean, norbaiti hitz bat eman ahal zaio ez daukana taldekatzeko aukerarik. Haur denak taldekatzen direnean, haur horri galdetu ahal zaio ea zelan sentitu den bera bakarrik hitz hori (hizkuntza hori) erabiltzen. Eta besteei esan ahal zaie ea zer proposatzen duten pertsona hori bakarrik ez geratzeko.

LEHEN
HEZKUNTZARAKO
PROPOSAMENA

Norbere hizkuntzen ibaia egin

HELBURU ESPEZIFIKOA: Norbere hizkuntzen ibilbidearen jabe izan eta besteen ezagutu.

ARIKETA: “Norberak erabiltzen eta dakizkien hizkuntzak ibai bat izango balira, zelakoa izango litzateke ibai hori?”. Galdera horri erantzun beharko ditoe haurrek. Autobiografia linguistiko bat egitea proposatzen diegu haurrei, jaiotzean zein hizkuntza jaso zuten, gero non ikasi zituen hizkuntza berriak...

Ibaiak, hizkuntza irudikatuko du. Eta hizkuntza bakoitza kolore batekin irudikatuko dute. Irudian ikusiko da, zein hizkuntzarekin hasi diren, non jaso dituzten berriak, zein hizkuntza erabiltzen duten gehiago, non eta zein testuingurutan erabiltzen duten hizkuntza bakoitza...

HAUSNARKETAN LAGUNTZEKO GALDERAK:

- Gurasoek zein hizkuntza erakutsi zizuten?
- Non ikasi dituzu dakizkizun beste hizkuntzak?
- Non erabiltzen duzu hizkuntza bakoitza?
- Zein oztopo dituzu hizkuntza bakoitza nahi duzun tokian erabiltzeko momentuan?
- Zerk laguntzen zaitu, hainbeste erabiltzen ez dituzun hizkuntzak erabiltzen?
- Zailtasunak al dituzu hizkuntza berriak ikasteko?

DBH-RAKO
PROPOSAMENA

Ikertzaile bihurtu

HELBURU ESPEZIFIKOA: Hizkuntza bakoitzean dauden trukeak eta elkarlanak ezagutzea eta identifikatzea, baita inguruan ditugun hizkuntzen egoera analisatzea.

ARIKETA: Norberaren inguruan dauden hiru hizkuntza ezberdin identifikatu. Hizkuntza bakoitzeko hitz bat hartu (esanhai ezberdina badute hobeto) eta hitz hori aztertuko dugu.

Analisiaren helburua hizkuntza hori gehiago ezagutzea izango da. Horregatik, bere jatorria mapa batean kokatzen saiatuko gara. Gero hitz horrek izan ditzakeen moldaketak aztertuko ditugu: lekuaren arabera modu ezberdinean erabiltzen den, atzizki edo aurrizkiak jarritz aldatzen zaion esanahia...

Aukeratu dugun hitz bakoitza mapan kokatuko dugu. Saiatuko gara euskaraz erabiltzen ditugun eta jatorri hori duten hitzak topatzen. Horrela, hizkuntzen artean dauden trukeak aztertuko ditugu.

IKERKETARAKO GAKOAK:

- Hitz bakoitzaren esanahia topatu
- Hitz bakoitzaren jatorria analisatu. Nondik dator? Zergatik esaten da hortik datorrela?
- Hitz horien hizkuntzak zein hizkuntzatik elikatu dira?
- Aukeratutako hitz bakoitza munduan non erabiltzen da? Mapa batean jarri.
- Euskarak zein hizkuntzetatik elikatu da? Euskara elikatu al ditu beste hizkuntza batzuk?

Iritzia

Aiaraldean zehar elkarrekin arraunean

Iraia Pinedo

Aiaraldean erronka konplexua dugu aurretik: historikoki industria izan den eskualde baten pultsuari eustea, eraldaketa ekonomiko, sozial eta teknologiko sakonaren testuinguruan. Ez da lan erraza, ezta ezinezkoa ere.

Eskualde honetako gaztea naizen aldetik, nire belaunaldiko askok sentitzen dugunarekin bat nator: gure lehentasunak argiak dira. Enplegu duina nahi dugu, etxebizitza eskuratzeko aukera eta bizitza bete bati uko egin gabe emantzipatzeko aukera emango diguten baldintzak. Baina, horrez gain, urteak martxan daramatzan eta gure ehun ekonomikoaren zati bat ahuldu duen eraldaketa industrial baten ondorioak bizi ditugu hemen. Egoera horrek erantzun errealistak eskatzen ditu.

Eta erantzun horiek zerbait sakonagoari doaz loturik: eskualdeko harrotasuna berreskuratzeko beharrari, izan ginenarekin berraurkitzeari, izan nahi duguna proiektatzeari.

Eskualde bezala ditugun gaitasunetan berriz sinisteko unea da, egun batean izan genuen indarra berreraikitzeke ilusioa, energia eta gogoa berreskuratzeko unea, etorkizuna ez baita pankartei esker irabazten, ezta etengabe kexatzen ere. Ikasi genuen elkarrizketa eta jarrera eraikitzailea eraginkorragoak direla protesta hutsa baino. Aurrera egiteak entzutea, proposatzea, adostea eta eraikitzea esan nahi du. Horrela bakarrik sortuko ditugu benetako eraldaketak.

Azkenaldian, nire ustez, norabide onean doazen proposamenak ikusi ditut: inbertsioa erakartzea, kalitatezko enplegua sortzea, gure enpresen lehiakortasuna bultzatzea eta askotariko eragileen arteko aliantzak indartzea. Hala ere, zerbait argi badut, etorkizuna ez dela alde bakarretik eraikitzen da. Elkarlana behar da. Eta denok dugu zer ekarria. Gazteriak ere bai.

Belaunaldi prestatua gara,

“Etorkizuna daukan Aiaraldea industrialaren eta jasangarriaren alde elkarrekin arraun egitea ez da desio bat bakarrik. Behar bat da. **Eta posible da, erakundeen, enpresen, langileen eta herritarren arteko elkarlana indartzen badugu**”

prestakuntzaduna eta konpromisoduna. Baina ez da nahikoa diskurtsoetan hori aitortzea. Eskualdeko foro ekonomiko eta sozialetan modu aktibo eta jarraituan parte hartu ahal izatea da helburua. Benetan uste dut funtsezkoa dela mekanismo egonkorrak sortzea, gure kezkak adierazteko ez ezik, gai garrantzitsuetarako irtenbideak elkarrekin diseinatzeko ere; hala nola, ekonomiaren suspertzea, enplegua eta etxebizitza. Benetako presentzia behar dugu, eragiteko gaitasuna duena.

Aldi berean, Aiaraldeak gero eta ingurune zorrotzagoan lehiakorra izaten jarrai dezan, berrikuntza teknologikoa baino zerbait gehiago behar dugu. Lurraldearekin eta enplegu duinarekin konprometitutako enpresak behar ditugu, eta langile trebatuak, inplikatuak eta aitortuak. Lehen esan dut eta berriro esango dut: lehiakortasuna ez da sostengatzen, oreka hori hausten bada. Gure enpresak eta bertan lan egiten dutenak babestea lehentasun partekatua izan behar da. Horrela bakarrik egokitu ahal izango gara aldaketetara, inor atzean utzi gabe, eta eskualdearentzat etorkizun ekonomiko sendoa ziurtatu ahal dugu.

Erakunde publikoek, berriz, parean egon behar dute. Prozesu horretan paper aktiboa hartu behar dute: lurzoru industrial erraztuz, ekintzailatza bultzatuz, enpresa proiektu berriak erakarriz eta sortzen den enplegua duina eta egonkorra izan dadin bermatuz. Ekintza instituzionala, gainerako eragileekin koordinatua, funtsezkoa da egungo eta etorkizuneko erronkei benetan erantzungo dien garapen-eredu bat finkatzeko.

Etorkizuna daukan Aiaraldea industrialaren eta jasangarriaren alde elkarrekin arraun egitea ez da desio bat bakarrik. Behar bat da. Eta posible da, erakundeen, enpresen, langileen eta herritarren arteko elkarlana indartzen badugu. Bertan egon beharra daukagu. Etorkizuna gurea ere badelako, eta eraikitzen lagundu behar dugulako.

AIARALDEA
ARRISKUAN: BENETAKO
INDUSTRIA-ESTRATEGIA
BATEN PREMIA

Juan Carlos Ruiz

Aiaraldeko egoera ekonomikoak ez du atseginik onartzen. Glavista eta Guardian bezalako empresa historikoen itxierarekin batera, bi urte eskasetan 500 lanpostu galdu izana ez da estatistika hotza: familiak, bizi-proiektuak eta odolusten ari den indistrua-sarea dira.

Egoera horren aurrean, Aiaraldeko PPTik familiekin eta langileekin kezka partekatzen dugu. Aiara Industrial Lab edo Eskualdeko Plan Estrategikoa bezalako egungo planek ez dute inbertsioak atxikitzea edo erakartzea lortzen, eta eskualdeak desindustrializazio-arrisku errealarari aurre egin behar dio.

Beharrezkotzat jotzen dugu Aiaraldea erakarpen industrialeko eta teknologikoko lehentasunezko gune izendatzea, zerga-abantailekin. Abian jarri beharreko premiazko ekintza da. Pizgarri fiskalek, lurzoru sustatzeko nazioarteko kanpainen eta birkokatzeke plan espresen eskualdeko geldialdiaren eta susperraldi ekonomikoaren arteko aldea eragin lezakete, hori baita behar duena.

Gainera, kaleratutako langileentzat ibilbide pertsonalizatuak eskaintzeko ideak erakusten du edozein industria-estrategiarekin batera benetako gizarte-konpromisoa hartu behar dela.

Aiaraldearen lehiakortasun-galdea estrategia iraunkorrik, gaizki zuzendutako baliabiderik eta gobernatzen dutenen erabakien ondorioz gauzatzen ez diren proiekturik ezaren emaitza da. Gobernuak, toki-, probintzia- eta autonomian-mailan, koordinatuta eta epe luzerako ikuspegiarekin jardun behar du, enpleguaren iraunkortasuna eta industria-dibertsifikazioa.

Aiaraldeak iragartzen diren eta gauzatzen ez diren planak baino gehiago merezi du, bere familien eta ekonomiaren etorkizuna bermatuko duten erabaki zehatz eta eraginkorrek behar ditu. Errealitate horri jaramonik egin gabe, eskualde historiko batek ez du garrantzi industrialik izango.

“Aiaraldeko PPTik familiekin eta langileekin kezka partekatzen dugu”

GUREAREN ALDE EGIN: TOKIKO
KIROLAREN BALIOA URDUÑAN
Itziar Biguri Ugarte

“47.000 euro bideratu
zituen Urduñako Udalak
Itzulia Basque Country-k
Urduñan izateko irteera”

Urduñan kirol ekitaldi handi bat egin da aurten. Itzulia Basque Country lasterketaren irteera bat ikusi ahal izan genuen apirilaren 11n, gure izena gure mugetatik haratago proiektatu zuena, baina listo. Hala ere, hiriaren benetako eragile ekonomiko eta soziala tokiko ekitaldiak dira, gure klubaren eta herritarren ahaleginetik sortzen direnak eta komunitatean arrasto iraunkorra uzten dutenak.

Itzulia iritsi zenean, Urduña giroz, bisitariz eta ikusminez bete zen goiz hartan. Ordu batzuetan txirrindularitza profesionalaren erdigunea izan zen eta gure izena hedabideetan agertu zen. Ekintza polita eta ikusgarria da, baina baita apustu garestia eta iragankorra ere.

Gertakizun horiek inbertsio ekonomiko handia eskatzen dute, gure kasuan 47.000€ jarri ziren udalaren diru-kutxatik, langileen esfortsu eta baliabide logistikoa handiak jarri behar dira, askotan udalerrian geratzen diren zuzeneko etekinak gainditzen dituenak. Pelotoiak alde egiten duenean, oihartzun mediatikoa itzali egiten da eta bertako bizitza ohiko erritmora itzultzen da.

Aldiz, goizean edo egunean tokiko ekintzak egiten direnean, adibidez, Arandok antolatutako kros herrikoia, SC Orduñesak antolatutako Ziklo Krosa, Gualdetxu MTK antolatutako Mendi Lasterketa, Txarlazo MTK antolatutako Mendi Martxa, batzuk aipatzearren, arnasten den energia ezberdina da.

Ez dago telebista-kamerarik, baina bai ehunka pertsona gure taberna eta dendetan, animatzen, laguntzen eta kontsumitzen. Eragin erreala eta iraunkorra sortzen da, bai ekonomikoa, bai soziala. Ekitaldi horien atzean gure bizilagunen konpromisoa, boluntarioen lana eta tokiko elkarte eta saltokien inplikazioa daude. Komunitate aktibo baten isla da, egiten duen horretan sinesten duena eta kirolaren aldeko apustua egiten duena, elkartzeko tresna gisa.

Tokiko kirola, gainera, iraunkorragoa eta errentagarriagoa da. Ez du aurrekontu handirik behar eta ez du aldi baterako eraginik sortzen; aitzitik, hurbileko ekonomia bultzatzen du eta gizarte-ehuna indartzen du. Inbertitutako euro bakoitza hemen geratzen da, udalerriko bizitzan eragin biderkatzailea sortuz.

Benetako ikuskizuna ez da urtean behin gertatzen bat-bateko eszena-toki batean, baizik eta egunero kantxetan, gimnasioetan, kaleetan eta komunitatea biltzen den plazetan.

Bertan hiritartasuna eraikitzen da, lagunak sortzen dira, balioak ikasten dira eta ametsak sortzen dira. Baliabideak espazio horietara bideratzen badira, emaitza edozein gertaera iragankorrena baino askoz iraunkorragoa izango da: komunitate batuagoa, osasuntsuagoa eta bere buruaz harroagoa izango da.

Itzuliak egun distiratsua eman diezaguke, baina gure tokiko ekitaldiek ematen digute bizia 365 egunetan. Eta Urduñak hazten jarraitzea nahi badugu, hurbilekoa zaintzea da bidea, eguneroko ahaleginaren balioa aitortzea eta kirola, ikuskizunaz haratago, komunitatea, identitatea eta etorkizuna dela ulertzea.

Honek ez du amaiera
zoriontsurik
Iraide Garcia

Izenik gabeko kale batean, Gazan
neska batek jolaserako zerabilzkien harri eta oihalak.
Ez zekien zer zen gerra, zer mapak
panpina bat baino ez zuen nahi. Edo besarkadak.

Ama josten zegoen, ke eta zauri artean,
neba lotan, justiziarekin ametsetan.
Aita joana zen ogi bila...
ez zen itzuli, bizitza zegoen lekuan orain hondakinak.

Neskak biziraun zuen. Zauriak lotuta,
arima apurtuta, negarra ezkutatuta.
Galdetu zuen ahapeka, amorru barik:
“Zergatik gorroto gaituzte, guk ez badugu ezer egin?”

Nork penatzen ditu haien bizitzak? Nork esango ditu haien izenak?
Nork ahaztaraziko dizkie irudirik latzenak?
Kantu edo otoitz egiten duzun ez du hautatzen misilak.
Ez du-eta itxaroten heriotzak.

Eta mundua begira dago.
“Gatazka” dio,
baina okupazioa da.
Barkamen eskean bizi den
herri baten historia.

Eta neskak
idazten du orain isilarazitako lurrean:
“Hemen bizi izan zen nire ama, hemen nire etxea”.

Bertsolariak eta antzerkia, Baranbioko Euskal Jaiko osagaiak

Baranbioko euskaldunen egutegian gorriz markatutako eguna da urriaren 25a. Izan ere, Euskal Jaiaren beste edizio bat ospatuko dute larunbatean, ohi bezala, Garrastatxuko baselizan. Herriko euskaldunen topaleku bilakatu da festa, “erdararen interferentziarik gabe bizitzeko eguna”, antolakuntzan dabilen Beiliki euskara elkartearen hitzetan. Aurtengoa jaiaren hogeita zortzigarren edizioa izango da.

Aimara antzerki talde amateurraren obra be-

rriarekin emango diote hasiera egitarauari. Antzerki taldeak *Altuna jaunaren hilketa* lana estreinatu zuen iragan astean Urduñan, eta bere bigarren emanaldia ikusteko aukera egongo da Garrastatxun larunbatean, 12:30ean. Serapio Lopez, Jon Gerrero, Virginia Garcia, Marian Fradejas eta Ainhua Isasi tokiko antzezleak igoko dira oholtzara Julio Cortazar idazlearen testuaren moldaketa erakusteko. Antzezlanak trikipoteoari eta bazkariari emango die bide. Baz-

kaltzeko marmitakoa, albondigak, pantxineta, kafea eta kopa eskainiko dituztela aurreratu dute antolatzaileek.

Eguneko ekintza nagusia bazka lostearekin batera iritsiko da: Julio Sotoketa Oihana Bartrakeskainiko duten bertso saioa.

Ospakizunari amaiera emateko Gauargi erromeria igoko da Garrastatxuko baseliza aurreko zelaian jarriko duten eszenatokira, festa-giroa ordu txikiak arte luzatzeko.

KIROL JARDUERAK

10.24 Ostirala
17:45 ARRANKUDIAGA
GOIKOGANE ERRONKA
Eskerrak Ahulak Garen
Elkartearen laguntzarekin
Herriko Plaza

10.25 Larumbata
08:00 AMURRIO
PADELAREN
ELKARTASUNAREN
24 ORDU
Hauskor sindromearen ikerketara bideratuko dute lortutako dirua
Amurrioko Padelekua

10.25 Larumbata
11:00 LAUDIO
SAN ROKE BOLATOKIAREN LX.TOKIKO SARI NAGUSIA
San Roke Bolatokia

10.25 Larumbata
15:00 ARRANKUDIAGA
XII. ARRANKUDIAGA-ZOLLOKO TRAIL
LASTERKETA
Herriko Plaza

10.26 Igandea
09:30 AMURRIO
LEZAMAKO MENDI MARTXA
Amurrio Trail eta Gorobel Crossfitek antolatuta
Lezamako txokoa

10.26 Igandea
11:00 LAUDIO
SAN ROKE BOLATOKIAREN LX.TOKIKO SARI NAGUSIA
San Roke Bolatokia

11.02 Igandea
07:00 AMURRIO
XXXIX. GOROBEL IBILALDIA
Juan Urrutia Plaza

FAMILIA JARDUERAK

10.24 Ostirala
17:30 OKONDO
HAURENTZAKO TAILERRA
Arimen Gaua
Liburutegia

10.24 Ostirala
18:00 LAUDIO
IPUIN SAIOA
Miru Kamishibairekin
Udal liburutegia

10.25 Larumbata
16:00 LUJIAONDO
KRISEILUAK EGITEKO
Krisen

IKASTAROAK ETA LANTEGIAK

10.24 Ostirala
19:30 LAUDIO
IRINTZI TAILERRA
Iaialai taldearen eskuik
Artziniega Museoa

10.26 Igandea
11:00 URDUÑA
BASOKO BAINUA ETA TOKIKO PRODUKTUEKIN
HAMAIKETAKOA
Foru Plaza

10.27 Astelehena
17:00 OKONDO
MACRAME ETA SHIBORIA TAILERRAK
Okondoko Eskola

10.27 Astelehena
18:00 OROZKO
IRAKURKETA KLUB FEMINISTA
Liburutegiko ikasgela

10.27 Astelehena
18:00 OROZKO
“GIZONTASUNA KORAPILATZEN” FORMAZIO PROZESUA
Hiruki Larrosa kolektiboaren eskutik
Lezeaga Aretoa

10.30 Osteguna
17:30 AMURRIO
HEZIKETA DIGITALA: SARE SOZIALAK
Zaraobe Institutua

MUSIKA

10.26 Igandea
18:00 LAUDIO
JURGI EKIZA
Faktoria

BESTELAKO JARDUERAK

10.25 Larumbata
11:00 OKONDO
AIARALDEKO BERTINTASUN TOPAKETA
Kultura Etxea

10.25 Larumbata
12:00 URDUÑA
ZUMBA
Mugi Zaitetz
programaren barruan
Jubilatuen Etxea

10.25 Larumbata
12:30 BARANBIO
BARANBIOKO EUSKAL JAIA
Garrastatxu

Gorobel
Ibilaldiak ehunka
mendizale
elkartuko ditu
azaroaren 2an

Mendiko Lagunak taldeak ez dio aurtengo hiztorduari huts egin, eta Gorobel Ibilaldiaren XXXIX. edizioa antolatu dute datorren azaroaren 2rako. Dagoeneko mila lagunek baino gehiagok eman dute izena.

Gaztaina Egunaren XXIV.
edizioa ospatuko dute
Orozkon urriaren 26an

Beste urte batez antolatu du Orozkoko Sulelaur elkarteak Gaztaina Eguna. XXIV. edizioa da, zehazki, aurtengoa eta egitarauak ohiko molde jarraitzen du: mendi ibilaldia eta herri bazkaria. Egunari hasiera emateko, 9:30etan abiatuko da autobusa Hegoal-detik Usabel auzunera. Bertatik ekingo diote 6 kilometro inguruko ibilbideari, zeina Teiliari, Lastrabe eta Iruksugietatik igaroko den. Kiri kiño hesiak bisitatzeko eta herrien inguruko azalpenak jasotzeko parada izango dute parte hartzaileek. Behin herri-ira itzulita, herri bazkaria egingo dute frontoian 14:30ean, egunari amaiera emateko.

Kartelera

AMURRIO ANTZOKIA
Maspalomas
URRIAK 26, 27
IGANDEA ETA ASTELEHENA
(5 / 3,75 euro)

19:00

DONIBANE ARETOA
Karmele
URRIAK 26
IGANDEA (3,5 euro)

19:00

AMURRIO ANTZOKIA
Mi amiga Eva
AZAROAK 02, 03
IGANDEA ETA ASTELEHENA
(5 / 3,75 euro)

19:00

DONIBANE ARETOA
Acosada
AZAROAK 02
IGANDEA (3,5 euro)

19:00

IAILEKARRA ETA
SUKALDARITZA TAILERRA
Arlimen Gaua
Gaztelekua

10.26 Igandea
11:00 LAUDIO
0-3 URTEKO
ESPazio ASKEA
Faktoria

10.29 Asteazkena
18:00 LAUDIO
UMEENTZAKO
IRAKURKETA KLUBA
EUSKARAZ
Ana Apikarekin
Udal liburutegia

10.31 Ostirala
17:00 URDUÑA
ARIMEN GAUA: URDUÑA
GOT TALENT LEHIAKETA
Foru Plaza

10.31 Ostirala
17:00 AIARA
AIARA BELDURGARRIA
Alarreak antolatuta
Luiaondoko Gaztelekua

10.31 Ostirala
17:30 OKONDO
ARIMEN GAUA
Umeentzako tailerrak eta
beldurrezko escape room-a
Frontoia

10.31 Ostirala
18:00 AIARA
ARIMEN GAUA
Kili-Kili elkarteak antolatuta
Arespalditza

10.31 Ostirala
18:00 LAUDIO
GAU BELTZA
Jolasak, beldurrezko kalejira
eta kale animazioa
Lamuza Parkea

IKUSKIZUNAK

10.24 Ostirala
19:00 URDUÑA
LA PORTERA NACIONAL
Antzerki emanaldia
Alondegia

10.30 Osteguna
18:00 LAUDIO
ENARAK & ELKARRIZKETAN
Faktoria

11.01 Larumbata
20:00 AMURRIO
AQUI NO PAGA NADIE
XIV. Amateur
Erakustaldiaren barruko
antzerki emanaldia
Amurrio Antzokia

INFO +
aiaraldea.eus

10.25 Larumbata
13:00 AMURRIO
1967AN JAIOTAKOEN
BAZKARIA
Dani jatetxea

10.26 Igandea
09:30 OROZKO
XXIV GAZTAIN EGUNA
Usabel

10.26 Igandea
11:30 URDUÑA
‘EULALIA ABAITUA.
KAMERATIK ORRATZERA’
ERAKUSKETAREN BISITA
GIDATUA
Aloña Intxaurrandieta eta
Nekane Madariaga
Euskal Museoko
komisarioen eskutik
Orduña Hiria Museoa

10.26 Igandea
12:00 URDUÑA
BISITA ANTZEZTUAK
Toñin Luengas frontoia

10.28 Asteartea
10:00 AMURRIO
TTIPI-TTAPA IBILALDI
PARTEKATUAK
Juan Urrutia Plaza

10.29 Asteazkena
12:00 URDUÑA
ESTIMULAZIO KOGNITIBOA
Mugi Zaitzez
programaren barruan
Jubilatuena Etxea

10.29 Asteazkena
17:00 URDUÑA
ORDUÑA HIRIA MUSEORA
BISITA GIDATUA
Orduña Hiria Museoa

10.29 Asteazkena
18:30 LAUDIO
EUSKAL HERRIA LAU
HAIZETARA
Gure Eskuren 2025-2026
dinamikaren aurkezpena
Erabilera anitzeko arteoa

10.30 Osteguna
20:15 LAUDIO
MASA KRITIKOA
Lamuza Plaza

Kultura

“ZERAMIKAREN DIMENTSIOA GEHITUKO DIOT BALINTXARI, ORAIN ARTE HEMEN GERTATU DEN GUZTIA ALBO BATERA UTZI GABE”

BALINTXA JATETXEAN HAZI ETA HEZI DA **AITZIBER DUARTE** (Laudio, 1996). ZERAMIKA ETA NATURA ARDATZ, SORKUNTZA ARTISTIKORAKO ESPAZIOA SORTZEKO LANEAN DABIL FAMILIAREN BASERRIAN.

Testua eta argazkiak **Aimar Gutierrez Bidarte**

Ez dugu ausazko tokia aukeratu elkarriketa egiteko.

Balintxan gaude. Orain arte nire gurasoen Balintxarreketa jatetxea izan den tokian. Familiaren base-rria ere bada. Gaur egun zerami-karako, eta, oro har, sorkuntzarako espazio bilakatzeko bidean dago.

Familian kontatu didatenagatik, nire birraitona eta birramona hemen bizi ziren alokairuan. Nire aiton-amonek, gerora, baserria erostea erabaki zuten. Hemen bizi izan da nire familia gaurdaino, denak batera: aitite, amama, osaba, ama...

Gaur egun jatetxea dena base-rriko txoko gisa erabiltzeko eraiki zuten. Aitite eta amamak zazpi seme-alaba izan zituzten eta familia guztia batzeko espazioa nahi zuten. Bertan egindako bazkari edo afariren batean jarri zen mahai-gaignean jatetxea irekitzearen ideia. Ostalaritzan ibilitakoa zen osaba batek eta nire gurasoek ekin zioten negozioari. Denbora batera osabak alde batera egin zuen eta nire gurasoek hartu zuten jatetxearen gaineko ardura guztia.

Familiarentzako leku berezia da Balintxa orduan, bizi-tokia aspektu guztietan.

Erabat. Hau da familiaren elkar-gunea.

Gurasoek erretiroa hartu dute berriki, eta zuk bizitza berri bat eman diozu jatetxea zenari.

Aspalditik neukan ideia bueltaka buruan. Amesten jartzerakoan dituzun burutazio horietako bat zen sorkuntzarako eta artea egiteko espazioa sortzea baserrian.

Duela urtebete nire ordura arteko lana kolokan ikusi nuen. Ez nuen bizitza osoa eman nahi ere zeramika-irakasle lanetan. Apostu bat egiteko beharra sentitu nuen, nire espazio eta proiektu pertsonala sortzeko. Gurasoekin komentatu nuen ideia.

Nola jaso zuten gurasoek proposamena?

Pozik. Bazen etxean askotan azaleratutako kezka. *Zer gertatuko da jatetxea ixterakoan? Hartuko du negozioa etxekoa ez den norbaitek?* Orain badakite etxeko batek zainduko duela espazioa. Eta jakin badakite ere mimo bereziarekin tratatuko dudala baserria eta honen ondarea. Pozik beraz alde horretatik.

Zuk lehendik ere zeramika tailerra baserrian izan duzu. Balin-

txa mugarria izan da aurretik zure ibilbide artistikoan.

Nik orain arte tailertxo bat izan dut, nire aititerena zen tailer zaharrean. Ez da aparteko espazioa izan: mahai luze bat eta apal gutxi batzuk. Espazio berezia da hori niretzako, jakinik aititek nire aurretik bertan egin zuela lan. Orain jauzi handia egitera noa; gela ilun eta txiki horretatik espazio guztiz berri batera.

Aldaketaz ari garela, jatetxearen eraldaketa lanak zure gain hartu dituzu. Nolakoa izaten ari da Balintxarreketa jantokia sorkuntzarako espazioa bilakatzeko prozesua?

Hasieratik argi neukan mantendu nahi nuela espazioaren izaera. Baina legediak hainbat kontu aldatzea eskatzen du espazioaren jardura berria martxan jarri aurretik: irisgarritasuna, argiteria... Orain arte kontu burokratikoetan aritu naiz buru-belarri: obra baimenak, dirulaguntzak... Aldi berean jatetxeko gauza guztiak atera ditugu ere: mahaiak, aulkiak, baxera... Espazioa txukundu eta proiektuaren beharretara egokitutako distribuzioa eman diot urte luzez jatetxeko jantokia izandakoari.

Hasi naiz espazioa zeramika tailer bezala erabiltzen ere, eta horrek aukera eman dit espazioaren behar berriak identifikatzeko, erabilera ahalik eta praktikoen egiteko asmoarekin. Dena den, ez dut egundoko aldaketa egin, aurretik jatetxea ezagutzen zuenak identifikatuko du jantokia oraindik ere.

Nola banatu duzu espazioa eta zer helbururekin?

Bi espazio nagusi daude, lehen-go bi jantokiak zirenak. Orain arte jantoki txikia izandakoan nire estudio pertsonala atonduko dut. Nire sorkuntza guztiak espazio bakar batean biltzeko. Jantoki handia zegoen tokian, aldiz, erabilera anitzeko espazioa irudikatu nahi dut. Izan zeramika tailer bat egiteko edota beste inork proposatzen duen bestelako erakusketa artistiko baterako.

Espazio ireki bat, beraz, arte diziplina orori irekia.

Hori da. Nik zeramikaren inguruan jarraituko du lan egiten. Azken finean hori da nik etorkizunean jorratu nahi dudana ogibidea. Baina uste dut zeramika diziplina artistiko askorekin elkartu daitekeela.

Halaber, ni oso eskertua sentitu naiz beti baserri honetan bizitzeagatik, eta oso eskertua sentitzen naiz orain hemen lan egiteko aukera izateagatik. Nahiko nuke hori

Kultura

artista gehiagorekin konpartitu. Ulertzen dut badaudela sortzaileak ez daukatenak lan egiteko espaziorik, edota proiektu desberdinak aurrera ateratzeko tokirik. Aitzakia horrekin, sortzaile eta eragileei zabaldu nahi dizkiet espazioko ateak.

Pentsatu duzu nola egin zubi-lan hori gainerako artistekin?

Fase desberdinetan banatu dut espazioaren garapena. Lehen aipatutako burokrazia lan horren barruan bazegoen enpresa-plan bat osatzeko beharra, eta bertan definitu ditut jarraitu beharreko urratsak, hiru fasetan banatuta.

Lehenengo urtea nire burua espazioan kokatzeko baliatu nahi dut. Espazioan eroso sentitu eta behar desberdinak identifikatzeko. Tarte horretan ere ez dizkiot ateak itxi nahi kolaborazioak egitearen aukerari, baina beti ere helburua nire burua kokatzeadela ulertuta.

Bigarren fasean modu aktiboan bilatuko nituzke espaziora hurbildu daitezkeen beste pertsona batzuk. Ametsa da, baina gustatuko litzaidake sorkuntza eta kulturari buruzko jardunaldiak antola-

“Uste dut zeramika diziplina artistiko askorekin elkartu daitekeela [...] Nahi diot tokia utzi pinturari, dantzari...”

tzea ere. Esan bezala ez dut espazioa zeramikara mugatu nahi. Nahi diot tokia utzi pinturari, dantzari, argazkilaritzari...

Hirugarren eta azken fasean espazioaren eta natur-ingurunearen arteko loturan nahiko nuke sakondu. Baserriak naturarekin izan duen harremana eta historia balioan jarri nahi ditut. Nire aititek ortu oso handia zeukan baserriko soroan, eta horri esker jaten zuten familiako guztiek etxean. Jasotako barazkiak azoketan saltzeko ohitura zuen ere. Nik legatu horri heldu nahi diot, eta espazio artistikoa ortuarekin eta laborantzarekin uztartu. Baita naturaren eta landa-eremuaren garrantzia azpimarratu ere. Baditut ideia batzuk buruan; hala nola, gustatuko litzaidake ortu bat atontzea. Ingurumen-heziketan ere sakondu nahiko nuke, espaziora bertaratzen den jendea naturarekin interakzioan jarritz. Hemen baditugu fruta-arbola ugari, horri guztiari balioa eman nahi diot ere. Horrek aukerak zabalduko lituzke, sortzaileekin ez ezik, biologoekin edota beste diziplina batzuekin elkarlanean aritzeko. Buztinak, badu

“Balintxa Zeramika eta Sorkuntza Tailerra da izenerako buruan dudan aukeretako bat. Momentuz proposamen hutsa da”

naturarekin harreman oso estua, ibilbide oparoa aurreikusten diot espazioan sor daitekeenari.

Espazioaz asko hitz egin dugu, baina badu izenik gaur-gaurkoz?

Zalantza asko sortu zaizkit horren inguruan (barreak). Nik badaukat nire marka pertsonala: Harrika. Baina, lehen aipatu bezala, baserriaren izaera eta tradizioa mantendu nahi horretan, gustatuko litzaidake proiektu berriak ere baserriaren izena mantentzea: Balintxa.

Balintxa Zeramika eta Sorkuntza Tailerra da buruan dudan aukeretako bat. Momentuz proposamen hutsa da eta zalantzatan nabil oraindik. Baina argi dut bereizi nahi ditudala Balintxa, espazioa bera, eta Harrika, nire sorkuntza propioa.

Noizko aurreikusten duzu espazioaren ateak zabaltzea? Eta nola irudikatzen duzu une hori?

Nigatik ja. Baina kontu legalak tarteko, lan asko dago egiteke oraindik. Irisgarritasuna bermatzeko lanak amaitzerakoan aktibitate baimena jasoko dut, eta orduan

Kultura

bai izango dut publikoari zabaltzeko aukera. Espero dut datorren urte hasierarako izatea.

Hori gertatzen denean inaugurazio bat antolatu behar dudala esan didate; bai ala bai. Ordurako tailer gutxi batzuk eskaini ahal izatea ideala litzake. Nire sorkuntza piezekin denda txiki bat atonduko dut ere, eta nahi duen oro bertaratu ahalko da piezak ikusi eta erosteko. Instagram izan da nire erakusleaho bakarra, orain piezak aurrez aurre ikusteko aukera egongo da ere.

“Ondo aterako da, nik ondo ateratzea nahi dudalako, espazioa nire bizitzaren parte delako”

Espazioa alde batera utzita, aipatu duzu zeramika zure ogibide bilakatu nahi duzula. Zer nolako ibilbidea egin duzu orain arte diziiplina honetan?

Nik Arte Ederrak ikasi nituen, Sorkuntza eta Diseinuko gradua. Diseinu grafikotik jo nahi nuen. Edonola ere zeramikak betidanik deitu du nire arreta, eta probatzea erabaki nuen. Probatu bezain pronto maitemindu nintzen zeramikarekin. Diseinu grafikoa eta kontu digital guztiak alde batera utzi, eta buru-belarri jarri nintzen zeramikarekin.

Ordutik praktika eta ikastaro asko egin ditut. Ikastaro guztien artean politena eta aberasgarriena Ollerias museoan (Euskal Buztingintzaren Museoa) Blanca Gomezekin egindako torno ikastaroa izan zen. Praktika laburrak izan ziren baina oso biziak. Gainera, aukera izan nuen Blanca ezagutzeko. Berak transmititu zidan zeramikaren tradizioa mantentzeko eta zaintzeko sugarra.

Tailerra atondu nuen etxean, kurtso gehiagorekin uztartu dut nire sorkuntza lana. Hiru urtez jarraian Bartzelonan izan naiz esmalteei buruzko ikastaroak eginen. La Bisbal zeramika eskolan

izan naiz ere. Uste dut zeramikagile baten formakuntzak ez duela etenik. Oso mundu zabala da. Gainera teknologia berriek geroz eta aukera handiagoak eskaintzen dituzte uneoro. Beti dago ikasteko zerbait. Denbora honetan guztian nire zeramikaren estiloa aurkitu dut: naturan oso inspiratutakoa, diseinu organikoekin, ehundura anitzekoa...

Artearen eta artisautzaren arteko mugan, non kokatzen duzu zure burua?

Kontraesanen artean aritzen

naiz. Uste dut bizi dudan momentuak eraginda, hein handi batean. Akaso hemendik bi urtera oso argi izango dut artisautza dela jorratu nahi dudana, edo guztiz kontrakoa. Gaur egun, egia da arreta deitzen didala zeramikaren aspektu eskultorikoak.

Nik ulertzen dudan eran, artisautza ez da soilik eskuekin egindako lana. Bada baita ere tradizioa eta jakintza bizirik mantentzea, prozesu industrialetatik kanpo dagoen zerbait.

Zeramikagileen belaunaldi

berriaren parte zaren heinean, sentitzen duzu ardurarik ezagutza hori guztia transmititzeko orduan?

Ardura ez nuke esango. Nire gain pozik hartuko nukeen zerbait da. Zeramikan pilatutako jakintza beste pertsona bati transmititzea polita dela deritzot. Ez nuke nahi katea etetea.

Amarekin antzeko zerbait gertatzen zait. Urteak pasa ditu Balintxako sukaldean; bertan sorturiko errezetak egindako froga guztiak... galdu egingo dira. Uste dut ezinbestekoa dela belaunaldien arteko

transmisioa bermatzea, alor guztietan.

Balintxa zure proiektuaren epizentro bilakatzeak badu belaunaldien arteko transmisioa bizirik mantentzetik zerbait, ezta?

Guztiz. Orain dirulaguntzetan murgilduta egon naizela galdetu egin didate ea enpresa planak belaunaldien arteko esku aldaketan bati erantzuten dion. Nola ulertzen da belaunaldien arteko eskualdatze hori? Niretzako hau bada, erabat. Aititek urte luzez landu du lurra, zaindu du baserria. Gurasoek

Kultura

jatetxea sortu zuten hemen, baserriko atea gastronomiari zabalduz. Orain dimentsio berri bat gehituko diot Balintxak orain arte egingako ibilbideari. Mantenduko dira lurra, gastronomia...

Transmisio familiarra da proiektuaren ardatzetako bat.

Galdetu egin didate ea zergatik garatu behar duen proiektua hemen. Zergatik ez duen beste leku batean egiten. Niretzat galdera hori absurdoa da. Beste edozein tokitan proiektu honek ez luke zentzurik izango. Espazio

honek balio sinboliko oso potentia dauka. Zeramikaren faktorea gehituko diot baserriari, baina ez dut alboratu nahi urte hauetan guztietan Balintxan geratu den guztia.

Horregatik mantendu nahi dut baserriaren izena. Horregatik lotu nahi dut proiektua naturarekin, eta sukaldaritza uztartu ere, nola-bait.

Batek baino gehiagok bota dit: *ea ondo ateratzen den!* Ondo aterako da, nik ondo ateratzea nahi dudalako, espazioa nire bizitzaren parte delako.

Kultura

Aiaraldeko irrintziak pantaila handian: Sitgeseko Zinemaldian izan dira laiaiai taldeko kideak

Iaiaiai Irrintzi Taldea Sitgeseko Zinemaldiko alfonbra gorrian. Aiaraldea.eus

Testua
Maider Ramirez Martin

Urriaren 11n aurkeztu zuen Paul Urkijok *Gaua* filma Sitgeseko Fantasiako Festibal ezagunean. Gaueko bederatzia baino zertxobait lehenago abiatu zen proiektzioa, eta pelikularen zuzendariaren eta antzezleez gain, Iaiaiai irrintzi taldeko partaideak ere bertan izan ziren.

Ordubete eta erdiz XVII. mendeko Euskal Herriko mendi eta basoetan murgilduta egon ostean, txalo-zaparrada luzeak hartu zuen zinema aretoa, kredituen zerrenda pantailan agertzen zen bitartean. Une hori baliatu zuten aiaraldearrek filmaren lantaldeari haien berotasuna irrintzika transmititzeko, eta aitortu dute oso momentu hunkigarria izan zela haien izenak pantailan ikusi zituztenean.

Bereziki pozik eta harro agertu da Nerea Iglesias taldeko zuzendaria, elkarre txiki eta, az-

ken finean, lagun talde bat den proiektu horren lana *Gaua* filman islatuta ikustean.

Uztaileko arratsalde sargori batean egin zuten grabaketa, Bilboko El Tigre estudioan. Paul Urkijo zuzendariarekin ez ezik, Maite Arroitauregi 'Mursago', Aran Calleja eta Ibon RG musikariekin ere aritu ziren elkarlanean. “Lan hori oso polita izan zen eta oso aberasgarria guretzako. Ez genekien pelikulan zenbat agertuko zen, eta oso emozionantea izan da pantaila handian ikustea, eta ez momentu bakarrean, baizik eta film osoan”, azaldu du Gemma Corbella irrintzilariak.

Erroetara bueltatzeko modu bat. Horrela deskribatu du Ander Martinez orozkoarrak Urkijoren pelikulan parte hartu izana. Izan ere, azaldu duenez, irrintziari ikuspuntu berritzaileagoetatik begiratu izan diote orain arte, eta *Gaua*-n “kultura-ekin, arbasoen istorioekin, mi-

tologiarekin eta lurrarekin” konektatu ahal izan dute irrintziaren bitartez.

Azaroaren 14an aretoetan

Errementari eta *Irati* pelikula arrakastatsuen ostean, Paul Urkijo zinemagilearen hirugarren filma da *Gaua*. XVII. mendeko Euskal Herriko mendi inguruetan girotuta, Kattalinen istorioa ezagutuko dugu bertan, bere senarrarengandik ihesi dabilen gaztearena, alegia. Ihesaldi horretan, ibaiertzean arropa garbitzen eta beldurrezko istorioak kontatzen dabilen hiru emakumerekin egingo du topo.

Testuinguru hori baliatu du Urkijok tokiko kondairak pantailara eramateko, eta haien askatasunaren alde borrokatzeagatik Inkisizioak epaitu eta kondenatu zituen emakumeen istorioak transmititzeko. Azaroaren 14tik aurrera egongo da ikus-entzunezkoa zinema aretoetan.

Maied Urrutiak zuzendutako ‘Oharkabea’ erakusketa ikusgai egongo da BAFFEST argazkilaritza jaialdian

Testua
Maider Ramirez Martin

Urriaren 16an, ostegunean, inauguratu zuten Barakaldoko BAFFEST argazkilaritza jaialdiaren X. edizioa eta Aiaraaldeak ere ordezkari izan du bertan. Izan ere, Maied Urrutia argazkilaria zuzendutako erakusketa dago bertan ikusgai, azaroaren 16 arte.

Amurriarrak Aiaraaldea Komunikabideari kontatu dionez, Barakaldo irudikatzean “beste garai bati lotutako kontuak etorri ohi zaizkigu burura, hala nola Labe Garaiak, langile au-

zoak edota kutsadura”. Erakusketa hau koordinatzeko festibalaren enkargua jaso zuenean, hiriko “magia eta argia bilatzea eta modu poetikoan adieraztea” bururatu zitzaion, gaur egungo ikuspegitik.

Idea horretatik abiatuta osatu dute *Oharkabea*. *La ciudad invertida* proiektua. Barakaldoko zein bertako argazkilaritza elkarteetan aritutako sei emakume bildu eta udan egin dituzte argazkiak. Elkarrekin eta Urrutiak koordinatuta editatu dituzte ostera, eta horren guztiaren emaitza hilaren 16tik aurrera egongo da ikusgai.

Mexikoko bi jaialditara helduko da Javi Gil eta bere taldearen film laburretako bat

Testua
Aitor Aspuru Saez

Javi Gil zuzendariaren eta bere taldearen lanek jarraituko dute hurrengo asteetan bere bidea egingen. Kasurik deigarriena *Un trabajo de muerte* filmarena izango da, Mexikon hautatu baitute bi jaialditan. Bilboko Hilerriko I. Zinema Jaialdian sortu zuten pelikula eta urrian zein azaroan Mexiko Hirian eta komunitate Maya ezberdinetan proiektatuko dute.

Alde batetik, Noctambulante jaialdiak hautatu du pelikula urriaren 25ean proiektatzeko. Zinemaldi bitxi horren proposamena da jendeak eramatea bere lo zakua eta kanpin-denda Mexiko Hiriko parke batera, non gaueko ordu txikitik beldur eta fantasiako lanak proiektatuko dituzten. 2008an abiatu zuten jarduerak hori.

Bestalde, Vochocineman ere aukeratu dute audioarren ekoizpena. Egitasmoa Volkswagen 1983 more batekin joango da Tomuch herri Mayara. Komunitate horretan ez dute ez elektrizitatearik, ez zinemarik, baina jaialdiko antolatzaileek Hildakoen Egunean pantaila, proiektorea eta bozgorailuak eramango dituzte, beldurrezko filmak eskaintzeko. Ekimenaren helburua da kondaira Mayak, Arimen Gaua eta Hildakoen Eguna uztartzea. Horrez gain, *El gilipollas del día* film laburrekin sari berri bat irabazi dute audioarrek Castillo de Jaraba jaialdian. Alto Jalón atalean jaso dute aitortza —euren kideetako bat Jarabakoa baita— eta larunbatean Zaragozako Santa Isabel Erakustaldian proiektatuko dute. Pelikula labur horrekin Belchiteko zinema lehaketan ere bigarren saria eskuratu zuten udan.

Kultura

Grafitigile uholdea bizi izan zuen Laudioko Gardea auzoak urriaren 11n, Graffestari esker. Antolatzaileek uste baino arrakasta handiagoa izan dute eta 10:00etan jendetza zegoen jadanik toki hartzeko.

Graffesta: kaleko artisten topaleku

Testua eta argazkiak **Aitor Aspuru Saez**

Ehun lagunek baino gehiagok jo zuten urriaren 11n Gardeara, Graffestan parte hartzeko. 10:00etan abiatu zuten ekimena eta tokiak banatuta, margotze-ari ekin zioten giro onean.

Jarraian, artistek zein lagunek, antolatzaileek eta bisitariek elkarrekin bazkaldu zuten eta gero zozketa egin zuten. Arratsaldean jarduera ez zen eten eta Rlantz eta Dardadara Soinu Sistemaren musika emanaldiak izan zituzten jaia girotzeko, margolanei azken ukituak ematen zizkieten bitartean.

URRIA

FAKTORIAN

24, barikua
17:00-19:00 - Faktorian
KOKORIKO/
LUDOTEKA
MUSIKA TRESNAK
SORTZEN TAILERRA
DOAKOA
#HEZKUNTZAFAKTORIA
#JOLASTEOFAKTORIA

25, zapatua
11:30 - Faktorian
HELDUENTZAKO ATELIERRA/
ETXEKO ARGINDARRA KONPONTZEKO
TAILER PRAKTIKOA
DOAKOA
#KOMUNITATEFAKTORIA
#BIZITZEOFAKTORIA

26, domeka
11:00 - Faktorian
KOKORIKO/
0-3 URTEKO HAURRENTZAKO JOLAS LIBRERAKO
ESPASIOA
BAZKIDEEK 5€
EZ-BAZKIDEEK 6€
#HEZKUNTZAFAKTORIA
#JOLASTEOFAKTORIA

26, domeka
19:00 - Faktorian
KONTZERTUA/
JURGI EKIZA
BAZKIDEEK 13€
EZ-BAZKIDEEK 15€
#KULTURFAKTORIA
#SORMENFAKTORIA

30, domeka
18:00 - Faktorian
ARTE HARTZE ZIKLOA/
ENARAK FILMA +ELKARREKIN DANTZA EMANALDIA
BAZKIDEEK 8€
EZ-BAZKIDEEK 10€
MURRIZTUA 5€
#KULTURFAKTORIA
#SORMENFAKTORIA

urriaren 30era arte
ASIER HANDY (BILAKETA BATEN KONTAKIZUNA) + BIITXIAREN (INDARRA) ERAKUSKETA
#KULTURFAKTORIA #SORMENFAKTORIA

Urriak 10etik aurrera, egoera onean dauden arropak (haur, gazte zein helduenak) batuko dira Faktorian, Azaroaren 1ean egongo den UDÄZKENEKO ARROPA PLAZAn nahi duenak eraman eta berrerabili dezan.

FAKTORIA
www.faktoria.eus

INFORMAZIO GEHIAGORAKO: HARPIDETU GURE WHATSAPP KANALERA!

Elkarrizketa

“INTI IBILALDIARI ESKER ANDEETAN ETA AMAZONIAN EGON GARA”

UXUE ZABALA eta **NAROA BARINAGA** INTI IBILALDIAREN PARTAIDEAK IZAN DIRA UDAN ETA BIZITAKOAREN BERRI EMAN DUTE, ESPERIENTZIA OSO ABERASGARRIA IZAN BAITA.

Testua eta argazkia **Aitor Aspuru Saez**

Inti ibilaldian parte hartu behar izan duzue elkar ezagutzeko, ezta?

Naroa Barinaga: Bai, Perura joan behar izan gara ezagutzeko. Nahiz eta 20 minutuko bidaia egon gure artean, munduko beste puntan izan da.

Uxue Zabala: Bai, guztia kudeatzeko WhatsApp taldea sortu zuten eta nik jarri nuen Bilbokoa nintzela, hiri handi baten erreferentzia izateko. Orduan Naroak mezua bidali zidan esateko Amurriokoa zela. Zur eta lur geratu nintzen eta alboko herrikoa nintzela erantzun nion. Hortik aurrera hizketan egon ginen bidaia antolatzeke.

Elkarrekin Inti ibilaldian egon zarete, zer da, zehazki?

N.B.: Inti ibilaldia urtero egingen da herrialde ezberdin batean. Aurtun Perun izan da, iaz Maroko eta Kanariar Uharten artean eta duela bi urte Mexikon. Ezberdina da urtero. Antolatzaileen asmoa da bisitatzen ditugun kulturak ondo ezagutzea, hango jendearekin bizitzea eta tokiko kulturaz zipriztintzea.

Komunitatea laguntzeko jarduerak ere egingen ditugu. Zero karbonoko bidaia izateko asmoa ere badauka.

Nolabait, unibertsitate ibiltaria da, asko ikasten dugulako: antropologia, biologia, historia, artea... Leku bat ezagutzeko modu onenetakoa da.

U.Z.: Hilabeteko espedizioa da. Hitzaldiak, ibilaldiak, bisitak... egingen dituzte guk ikasteko.

Hainbat komunikabidetan egon gara eta herrialdeko ikuspuntu orokorra eman digute barritik, ez azaleko turista izanik.

Zenbat kilometroko ibilbideak egin dituzue?

N.B.: Aurtengo ibilaldi nagusia izan da Choquequirao aztarnategira joatea. Machu Picchuren antzekoa da, baina ez dago horren esplotatuta eta ez dago turista mordoa. Hara joateko bidea asoz edo oinez soilik egin daiteke.

U.Z.: Hamar kilometroko txangoa egin genuen. Haran bat jaitsi eta beste bat igo genuen, baina 2.500 metroko desnibela dago. 700 metro jaitsi eta 1.500 igo, gutxi gorabehera. Kilometro gutxitan dena.

N.B.: Bost egungo etapak izan ditugu, motxilak eraman behar izan ditugu, kanpindendetan lo egin... Gaueko 03:00etan abiatzen ginen...

U.Z.: Bai, antolatzaileek prestatzen zuten gau ez egiteko ibilbide gehiena, eguzki izpiak ekiditeko. 02:30ean esnatzen ginen eta 10:00etan bukatzen genuen.

“Oso bizia izan da hausnartzen eman dudalako nire bizimoduaz, besteenaz...
Ez nuke esango beste pertsona bat naizenik orain, baina beste ikuspuntu bat daukat”

Ibilaldi laburrak ere egin genituen. Adibidez, Machu Picchu igo genuen behin.

N.B.: Aguas Calientesera ere joan ginen, trenbidea jarraiki.

U.Z.: Cusco hirian ere egon ginen Inka Inperioaren beste aztarna batzuk ikusteko. Ibilaldia bitan banatuko nuke. Alde batetik, Andeetako eta, bestetik, Amazoniako. Amazonian komunitateekin elkarbizitatu ginen, euren egunerokoa ezagutzeko; baratzetan, artisautzan edo arrantzan.

Zein ezberdintasun egon ziren Andeen eta Amazoniaren artean?

U.Z.: Andetan bizi zian genituen lehenengo egunak eta lehenengo uneak elkar ezagutzeko, baita Inka Inperioaren berri izateko ere: lekuak, hitzaldiak...

N.B.: Inti ibilaldiaren osagai oso garrantzitsua da elkarbizitatu tokiko komunitateekin. Adibidez,

Elkarrizketa

Uxue Bora komunitatearekin egon zen eta ni Santa Lucian beste batean. Oso ezberdinak dira. Saka-banatuta geuden 200 lagun bost komunitatetan.

U.Z.: Inti ibilaldiak aukera ematen dizu bizipen pertsonalizatua izateko. Nik, esaterako, antropologiako eremua hautatu nuen eta Naroak artekoa. Amazonian kautxoaren genozidioa ezagutu genuen, XX. mendean gertatu zena.

Zer izan da gehien gogoko izan duzuen?

N.B.: Jendea ezagutzea oso ondo dago eta duela hilabete Albaceten elkartu ginen berriro elkar ikusteko eta harremana mantentzeko, baina gehien hunkitu nindue-na izan zen Choquequirao eta pan Marampatan egon ginenean.

Han egin genuen kanpaldia, igotzea eguzkia ateratzen zen bitartean, mendi kate guztia ikustea... Kobazulo batean geunden eta une horretan gogoratzen dut pentsatu nuela ezin nuela sinetsi leku hori existitzea eta nik ikusteko aukera izatea.

Izugarri hunkitu nintzen, ne-

gar egin nuen, kideekin hitz egin nuen...

U.Z.: Nire kasuan Amazonian izan nuen une gogokoena. Nire lehen aldia izan da Europatik kanpo, eta hain bizimodu ezberdina duen komunitate batean, alegia. Jendeak oso erraz ireki zizkigun ateak eta oso ondo portatu dira gurekin. Esperientzia oso polita izan da eta pribilegio handia da eurekin bizi izana. Ezin du edonork egin. Tratua eta elkartrukea izugarria izan da.

Egoera oso ezberdina topatu duzue komunitateetan?

U.Z.: Etxe batzuek ez zuten ezta elektrizitaterik ere, eta gizonezkoek ortuan edo ehizan egiten zuten lan eta emakumezkoek artisautzan. Euren seme-alaba batzuek kanpoan ikasten zuten hirietan eta ezagutu genituen Amazoniako ikasleak Iquitosen. Agian zazpi edo zortzi hilabetetan ez zituzten euren gurasoak ikusten. Komunitateetara joateko itsasontzia hartu behar zuten astebetez, ez dago estaldurarik telefonoz edo Internet bidez harremanetan egoteko... Tal-

ka handia da hori gure bizimodua-rekin alderatuta. Gainera, pentsatzeko era bestelakoa da. Oso espiritualak dira, natura asko errespetatzen dute, oihana...

Zein kutsu utzi dizue bizipenak?

N.B.: Beste herri batean egon gara eta asko ikasi dugu. Itzultzean faltan bota izan dut talde sentimendua, jakitea inoiz ez zarela bakarrik egongo. Oso bizia izan da hausnartzen eman dudalako nire bizimoduaz, besteenaz... Ez nuke esango beste pertsona bat naizenik orain, baina beste ikuspuntu bat daukat.

U.Z.: Ibilaldian ez zaude zure arroparekin, ezezagunekin bizi behar duzu eta horrek zure buruaz hausnartzeko tarte ematen du, zure ohiko eremutik kanpo baitzaude. Nire lehenengo aldia izan da Europatik kanpo, eta oso aberasgarria izan da. Badakit bidaia-tzen jarraitu nahi dudala eta hobeto baloratzen dut gure egunerokoa. Egia da itzultzean han bizitako burbuila atzean uzten duzula bizi izandakoa, baina garrantzitsua da ez ahaztea eta zure bizitzan gertatzen dena erlatibizatzea.

Kirola

MENDIKO TRAILA

Fraileburu azpitik igaroko dira lasterketako parte hartzaileak. [Aiaraldea.eus](https://aiaraldea.eus)

Urduñako Mendi Lasterketan parte hartzeko dortsak guztiak agortu dituzte

Testua
Aimar Gutierrez Bidarte

Arrakastarako osagai guztiak ditu Urduñako Mendi Lasterketaren aurtengo edizioak. Urtez urte geroz eta sona handiagoa lortzen ari den lasterketa da honakoa, eta aurten ere harrera beroa izan du ekimenak. Azaroaren 9an egingo dute kirol proba, eta dagoeneko dortsak guztiak agortu dituzte. Orotara 575 kirolarik eman dute izena, hiru kategoriatan banatuta. 14 kilometroko lasterketa herrikoian 200 parte hartzaile arituko dira, eta 33 kilometroko trail luzean, aldiz, 275 dira izen emateak. Gainera, beste 50 korrikalarikerreleboka osatuko dute trail luzearen ibilbidea.

Lasterketa ikusgarria

Urduña hiriko mendigune ikusgarrienak zeharkatuko ditu Urduñako Mendi Lasterketak beste behin. Ohikoan bezala, trail luzeak sortuko du ikusmira handiena. Izan ere, Gorobel mendilerroko bidezidor ezagunetatik igaroko dira kirolariak; Fraileburu eta Bedarbidekoigoeramalkartsuak, esaterako. Antolakuntzak La Txozako landagunera bertaratzeko gonbitea luzatu nahi izan die lasterketa ikusi eta korrikalariak animatzera bertaratu diren herritarrei. Toki horretan bertan anoa postua antolatuko dute, eta errelebo-lasterketako txanda aldaketak ere egingo dituzte bertan.

ZIKLOKROSA

Aiarako Ziklokros lasterketa bertan behera utzi dute

Aurten Aiarako Ziklokrosak ez du Ibaguengo kirolgunea hartuko. [Aiaraldea.eus](https://aiaraldea.eus)

Testua
Aitor Aspuru Saez

Abenduaren 21ean lehiatuko zen Aiarako Ziklokrosaren edizio berria bertan behera uztea erabaki du Iñaki Isasi Taldeak. Antolatzaileek oharrazaratu dute eta jakinarazi dute 2019an lehenengo aldiz egin zutenean, arazo eta oztopo ugari izan dituztela.

Urterik urte traba horiek saihesten asmatu dute, baina aurten ez dute lortu eta horregatik ez da egingo 2025eko edizioa, ezinezkoa baita. Laguntzaile guztiei eskerrak eman dizkiete eta euren ekarpena aitortu dute.

Aiaraldea Komunikabidea harremanetan jarri da antolakuntzarekin eta galdetu dio behin betiko edo behin-behineko erabakia den eta erantzun duten oraindik ezin dute la zehaztu.

Aiarako Ziklokrosak hainbat profesional ekarri ditu ibaguenera, hala nola **Omar Fraile, Alicia Gonzalez edota Gorka Izagirre**

Erreferentea

Iñaki Isasi Taldeak adierazi duenez, hasieratik euren asmoa izan da parte-hartzaileei zein zaleei ahalik eta lasterketarik onena eskaintzea. Hori agerikoa izan da ibilbideetan (urteluzez aldapa malkartsuak prestatuta, adibidez), baina baita erakarririk txirindularien kalitatean ere.

Izan ere, Euskadiko Ziklokros Txapelketa bi aldiz egon da jokoan Ibaguengo kirolgunean eta Arabako Txapelketa ere hainbat aldiz erabaki da Aiaran.

Horrez gain, Omar Fraile, Alicia Gonzalez, Gorka Izagirre edota Oier Lazkano profesionalak erakutsi dute euren trebezia bertan.

Tokiko kirolarientzat ere hitzordu berezia izan da: Iker Colmenerok, Hodei Muñozek, Lukene Trujillanok edota Iñaki Carrok garaipenak lortu dituzte aurreko edizioetan.

AZAROAK 1 · FAKTORIAN

UDAZKENEKO ARROPA PLAZA

11:00-13:30 ARROPA AZOKA
12:30 SALDA BEROA

ZER JASOKO DUGU?
Haur gazte eta helduentzako mota guztietako arropa, zapata eta osagarriak.

BALDINTZAK:
Arropak egoera onean egon behar du. Ez dugu arropa apurturik ez zikinik jasoko.

ARROPA NOIZ EKARRI?
Urriarren 10etik aurrera astelehenetik ostiralera 17:00etatik 20:30era larunbatetan 10:30etik 14:00etara

Berritasunekin dator Arrankudiaga-Zolloko Trail lasterketaren XII. edizioa

Urriaren 25ean egingo da trailaren aurtengo edizioa. Aiaraldea.eus

Eskerrak Ahulak Garen taldearen aldeko elkartasun erronkarekin abiatuko dute Arrankudiaga-Zolloko Trail Lasterketa, egun bat lehenago. Urriaren 24an, ostirala, izango da elkartasun erronka. Txirrindulari eta korrikalari bana saiatuko dira Goikogane igotzeko marka berritzen. Larunbatean, aldiz, goiz eta arratsalde hartuko dute kirolariek herria.

Testua **Aitor Aspuru Saez**

Arrankudiaga-Zolloko Trail Lasterketako antolatzaileek berrikuntza bat proposatu dute aurtengo proban gatzeta eta piperra eta elkartasun kutsua jartzeko. Hain zuzen, larunbateko ohiko lasterketari erronka solidarioa erantsi diote: Goikogane Erronka. Zita horretan Aritz Leturiaga eta Ugaitz Lekue arituko dira nor baino nor indartsuago eta euren helburua izango da ahalik eta lasterren heltzea Goikoganeko tontorrera. Leturiagak korrika egingo du ibilbidea eta Lekuek, aldiz, txirrindulaz.

Eskerrak Ahulak Garen

Aritz Leturiagak berak azaldu dio Aiaraldea Komunikabideari ideiarene sorburua: "Trailaren antolatzaileek pentsatu zuten zerbait berria egin ahal zela lasterketa sustatzeko eta aspaldi esaten zen herrian bazegoela jendea zeina 44 minututan igotzen zen Goikoganera. Bururatu zitzaigun dibertigarria izan zitekeela hori benetan neurtzea eta modu bitxian egitea. Horretarako, korrikalari eta txirrindulari bana lehiatuko gara".

Egitasmoari, gainera, elkartasun helburua emango diote. "Ez dugu gogoko apustuak eta jokoa sustatzea, baina nahi duenak bere apus-

Txirrindulari eta korrikalari bana saiatuko dira 44 minutu baino gutxiagotan Goikoganeko tontorrera heltzen ostiralean

tua egin dezake bi euro ordainduta. Hori bai, dirua Eskerrak Ahulak Garen elkartera bideratuko dugu, xedea ez da norbaitek irabaztea. Litekeena da tokiko produktuen saski batekin saritzea", erantsi du arrankudiagarrek.

Leturiagak berak aipatu du Ainhua Junguituk sustatutako elkartea babestea erabaki dutela, bestek beste, urduñarrak senideak dituelako herrian.

Traila larunbatean

Hitzaurre kitzikagarri horren ondoren, larunbatean izango da benetako lasterketa. XII. edizioan goizez eta arratsaldez lehiatzeko

aukera egongo da. Hain zuzen, 11:00etatik 11:45ak arte 2018 eta 2012 urteen artean jaioetako haur eta gazte guztiek izango dute beta parte hartzeko.

Kategoria bakoitzak bere luzera izango du eta proba hasi baino lehen izena eman beharko dute Javier Escalza futbol zelaian bertan.

Arratsaldean, ordea, Mendi Maratoi Erdia (21,1 kilometro) abiatuko dute 15:30ean eta 16:00etan, aldiz, lasterketa herrikoia (7,9 kilometro). Izena emateko epea jadanik irekita dago eta Interneten egin daiteke Sportsmaniacs.com web orrian.

Herriko plaza

Iraide
Zure lagunen partetik egun bikaina izan. Muxu handi bat potxola!!!

Lagunak

BIDALI ZURE ZORION AGURRA!

Idatzi zure mezua eta bidali argazkia agurrak@aiaraldea.eus helbidera eta Aiaraldea.eus atarian plazaratuko dugu. Azaroaren 5ean argitaratuko da hamabostekariaren hurrengo zenbakia.

Denborapasak

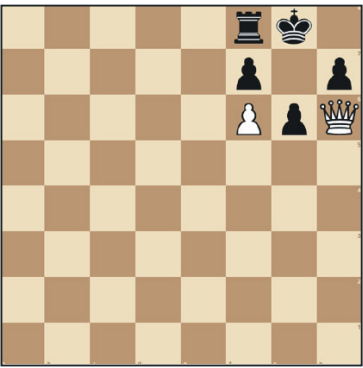
SUDOKU OSO ZAILA

				7		8		3
			5			6		
		3						
4	7					3		
5				8	2		6	
9			4		3	7		2
						4	2	
8	5							
	6		3	9				

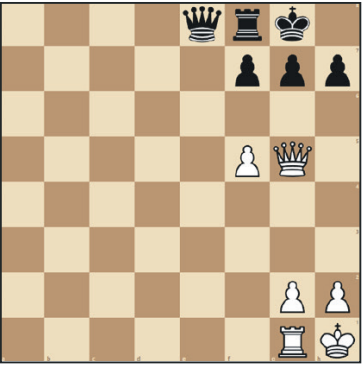
SUDOKU ERRAZA

			6	8			9	7
		2			4	8		
		8		9		4		
		7		5	8			4
4					6	7		8
6		5	4					2
			3					
2	4	9	8			5	7	
8		6		7			4	

LOLI MATEA (ERRAZA)

LOLI MATEA (ZAILA)

DENBORAPASEN SOLUZIOAK

Sudoku eta xake partiden soluzioak webgunean ikusgai: www.aiaraldea.eus/denborapasak

Zuriek jokatzeko dute eta mate egiten dute.

Amurrioko Xake Taldea

Zozketa

Errigorako bi saski zozkatuko ditu Aiaraldea Komunikabideak

Parte hartu!

Nafarroa hegoaldeko produktuz osaturiko Errigoraren udazkeneko kanpainaren bi saski zozkatuko ditu Aiaraldea Komunikabideak irakurleen artean

Zozketaren data: Azaroak 7, 12:00etan

Herriko plaza

Boluntarioen Txokoa

Dozenaka inurriren lan ikusezin eta isilari esker egiten du aurrera Komunikabideak. Badira hamabostkariak euren auzoan banatzen dituztenak. Badira argazkiak bidali eta albisteen berri ematen dutenak. Guztiak dira ezinbestekoak. Haiei guztiei esker ona eta ahotza ematea besterik ez dugu.

AINARA SANCHEZ
KOLABORATZAILEA

“PROIEKTUAK BALIO HANDIA DU ESKUALDEARENTZAT, HERRITARREN AHOTSARI LEKUA EMATEN DIO”

Noiz hasi zinen Aiaraldearen boluntario izaten?
Aiaraldea.eus proiektua martxan jarri zen une beretik hasi nintzen boluntario gisa lanean, beraz, hasieratik parte hartu izan dut. Hasiera hartan, igandero egiten genuen bilera bat, asteko berrien banaketa egiteko eta lanak nork bere gain hartzeko. Oso dinamika parte-hartzailea eta koordinatua zen: bakoitzak bere ekarpena egiten zuen, eta denon artean asteko edukia osatzen genuen. Gogoratzen dut garai hartan Euskaltegia nengibela, eta nire irakaslea, pazientzia jantzia, beti laguntzen zidan testuak modu egokian egiten eta hizkuntza trebetasunak hobetzen.

Zergatik erabaki zenuen urratsa egitea? Zerk motibatatu zintuen?

Egia esan, betidanik izan dut interesa euskararen sustapenean eta komunikabideen munduan. Aiaraldea.eus proiektuak bi alderdi horiek uztartzeko aukera paregabea eskaintzen zuela iruditu zitzaidan. Gainera, komunitatearen parte izateak eta bertako errealitatea euskaraz kontatzeko aukerak motibazio berezia eman zidan hasieratik. Gehien gustatzen zaidana taldearen giroa eta elkarlana dira.
Horrez gain, gure eskualdeko eguneroko bizitza kontatzea proiektua aberatsa eta esanguratsua egiten du, komunitatea hurbiletik ezagutzeko aukera ematen duelako.

Zer egiten zenuen?
Batez ere, albisteak idazten nituen, iritzi-artikuluak ere

noizean behin. Horrez gain, elkarrizketak prestatzen eta egitean ere laguntzen nuen, eta zenbaitetan promozio-bideo txiki batzuk grabatzen edo editatzen aritzen ginen taldean. Lan askotarikoa zen, eta horrek asko aberastu ninduen, bai kazetaritza aldetik bai talde lanaren esperientziari dagokionez.

Urte luze igaro dira hasi zinenetik, nola baloratzen duzu proiektuaren garapena?

Proiektuak bilakaera ikusgarria izan duela uste dut. Urtez urte gero eta interesgarriagoa bihurtu da, bai lantzen dituen gaien aniztasunagatik, bai hartu duen dimentsio sozialagatik ere. Hasieran, eskualde mailako komunikazio proiektu xumea bazen ere, gaur egun Aiaraldea.eus erreferente bihurtu da euskarazko komunikabideetan, gero eta jende gehiagorengana iristen baita eta gero eta eragin handiagoa duelako gure inguruan.

Zer nolako ekarpena egiten dio proiektuak eskualdeari, zure ustez?

Aiaraldea.eus proiektuak balio handia du eskualdearentzat, herritarren ahotsari lekua ematen dio. Ez da soilik komunikabide bat; komunitatearen isla eta topagune bihurtu da. Bertako istorio txikien bidez, gure nortasuna eraikitzen eta indartzen laguntzen du, gure errealitatea gertutik kontatzen dugu eta horrek eskualdeari bizitasun berezia ematen dio, elkar babestu eta laguntzeko ahots hurbila da.

Zein atal duzu bereziki gogoko?

Gustuko dut Aiaraldea.eus-ek ekitaldi berezietara bertaratu eta zuzenean emititzen duenean. Askotan, ezinezkoa izaten zait eskualdeko ospakizun batean egotea adibidez, baina zuzenean jarraitzeko aukera izateak asko laguntzen du eta gertutasun sentsazio handia ematen du. Ez da momentuan bizitzea bezalakoa, baina hala ere, emozioa eta giroa transmititzen ditu, eta horrek balio handia du guretzat, eskertzekoa da.

Oraindik ere boluntario gisa aritzen zara, zergatik eusten diozu konpromisoari?

Bai, oraindik boluntario gisa aritzen naiz, proiektuetan aktibo egoteak benetan pasioz bizitzen dudana zerbait da. Egia da tarte batez eten bat izan nuela, baina halako ekin-tzetara itzultzeak bizirik sentiarazten nau, zoriontsu. Gainera, nire izaeragatik —oso pertsona dinamikoa eta kalekoa naiz—, ez dit inolako ahaleginik eskatzen proiekturako argazkiak ateratzeko.

Azken finean, uste dut boluntariotzak ez duela soilik besteentzako ekarpena suposatzen, baizik eta norberarentzat ere aberasgarria dela: ikasteko, harremanak sendotzeko eta gizartearekin konektatuta jarraitzeko modu paregabea da.

Argitaratzailea: Aiaraldea Kooperatiba Elkarte **Tirada:** 10.000 ale.
Maiztasuna: Hamabostekaria **Lege gordailua:** BI-1230-2013
Posta elektronikoa: egunkaria@aiaraldea.eus | agenda@aiaraldea.eus | erredakzioa@aiaraldea.eus
Publizitatea: publizitatea@aiaraldea.eus | 688 62 53 94
Helbidea: Errotari kalea 4-8 pabilioia, Ludio. Araba. 01400
Telefonoak: 94 656 85 54 | 688 84 81 52
Webgunea: www.aiaraldea.eus

ERREDAKZIO OHARRA: Aiaraldea Aldizkariak ez du beregain hartzen iritzi artikuluetan, zein egindako elkarrizketetan adierazitakoaren erantzukizuna.
ESKER BEREZIAK BANATZAILE BOLUNTARIOEI: Sofia Cisneros, Aitziber Alava, Josu Zabala, Genma Corbella, Endika Arribas, Christian Alemany, Gartzen Garaio, Aitor Fernandez, Jon Catalan, Iñaki Larrakoetxea, Amets Meaza, Lander Ria, Xabi Ugalde, Alberto Gutierrez, Eunete Molinuevo, Ekhiñe Etxepeteleku

EGUNKARI HAU LAGUNTZEN DUTE:

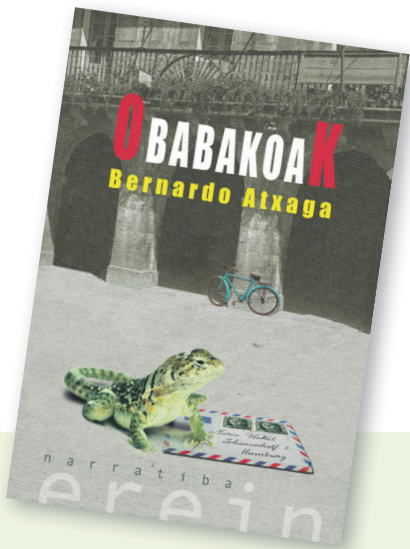
Irakurketa gunea

ASKATASUN DOINUA

Idazlea: Mixel Elortza
lustratzailea: Mariñe Jauregi
Argitaletxea: Zorrotz

Haurrei Paslestinan gertatzen ari dena kontatzeko ipuin interesgarria. Gaza eta Zisjordaniaren historia kontatzen du. Bi herriak pertsonifikatu eta beraien sufrimendua eta gertaerak kontatzen ditu. Musika kokatzen du askatasun doinu bezala.

OBABAKOAK

Idazlea: Bernardo Atxaga
Adina: 12 urtetatik gora
Argitaletxea: Erein

Agian ezer gutxi esan daiteke, hainbeste urte dituen eleberri honetaz. Euskal Herriko erreferentzia izan da Bernardo Atxagaren eleberri hau. Irakurtzera eta goatzera gonbidatzen zaituztegu. Ipuin sortaz osaturiko eleberria da, baina ipuin guztien artean badago konexio bat.

JOLASGUNEAK

QAWALE

ZER DA? Bikoteka jolasteko mahai jolas bat da. Helburua 4 linean egitea da.

AZALPENA: Jolasak 3 koloretako fitxak ditu, jokalariek bakoitzarentzako kolore ezberdineko 8 fitxa banatzen dira eta 8 fitxa ez dira inorenak. Tableroak, fitxak uzteko, 16 (4x4) gune ditu. Jolasaren helburua jokalariek 4 fitxa lerroan (horizontal, bertikal edo diagonalean) jartzea izango da.

Jolasaren hasieran inorenak ez diren 8 fitxak tableroan jartzen dira, bi izkina bakoitzean. Jolasa hasiko da eta jokalariek, bere fitxa beti jarri behar dute, jadanik fitxa dagoen toki batean. Hasierako jokalariek izkina bat aukeratu du bere fitxa jarri, eta azpian dituen fitxak, horizontalean edo bertikalean, kokatu ditu. Hurrengo jokalariek berdina egingo du, hasierako fitxa beti kokatuz jadanik fitxa duen gune batean. 4 lerro berdinean lortzen dituen jokalariek irabaziko du.

KOKORIKO
HEZKUNTZA FAKTORIA

Gure haurrak ere badira

Palestinarekin egiten ari den genozidioaz gauza askoz ere gehiago ezin da aipatu, argia da 1948an hasitako sarraskiaren aurrean norbanako eta eragileen posizionamendu bat beharrezkoa dela.

Asko dira itsu daudenak 19.000 haur baino gehiago erail dituztenean, badira gor daudenak, zigorrak eta Israeleko estatuaren aurka eragiteko eskatzen denean ezer entzuten ez dutenak, eta badaude mutu daudenak, genozidioa ikusten duten arren eroso daudenak, horren aurka, ezer esan gabe.

Guk argi daukagu, gure haurrak ere badirela eta ez gabela ez itsu, ez mutu ez gor geratuko. Gure haurrak direlako erail dituztenak, baina baita beraien etxeak suntsitu dituzten haur horiek ere, baita umezurtz geratu diren horiek ere...

Etorkizuneko Palestina eraiki beharko duten haur horiek ere gure haurrak dira. Estatu palestinarren, ibaitek itsasorako estatu palestinarra, errealitate izan arte, "gure haurrak" diren horiek egoteko konpromisoa hartzen dugu. Gertatzen dena ondo ikusi eta analizatzeko konpromisoa, palestinarren entzuteko konpromisoa eta gertatzen diren egoerak gure tokitik ozen oihukatzeke.

Norberak egiten duen edozein ekintza, txikia bada ere, Palestinako estatua errealitate izateko balio badu hor egongo gara. Gure haurren etorkizuna bermatzeko diren pausoetan hor egongo gara. Gure haurrei borrokan jarraitzeko esperantza izpi bat ematen dieten ekintzetan hor egongo gara.

Horregatik larunbat honetan gure haurrak ere badirelako Bilboko kaleak beteko ditugu. Maitasun, esperantza eta borrokarako deia eginez. Herrien arteko maitasun eta internazionalismotik gure haurrak bihurtuko Palestina askean biziko dira.

ARIMEN GAUEKO KALABAZAK

MATERIALAK:

- Artaziak
- Komuneko tutua
- Artile lodi laranja
- Makil bat

NOLA EGIN:

1. Mendi edo baso batera ibilaldi txikia egin eta makil txiki bat hartu. Makil hori norbere kalabazaren txurtina izango da. Tamaina kontuan hartu.
2. Komuneko tutua horizontalean moztuko dugu. Erdia baino apur bat gutxiago beharko dugu.
3. Artilea hartuko dugu, eta bueltak emango ditugu tutuaren inguruan. Barrutik kanpora tutu guztia estaliko dugu.
4. Jarraitu artileari bueltak ematen kalabaza baten itxurako lodiera izan arte.
5. Kalabazaren erdian topatutako makila sartu eta... listo, arimen gauerako kalabaza txikia sortuta izango duzu!

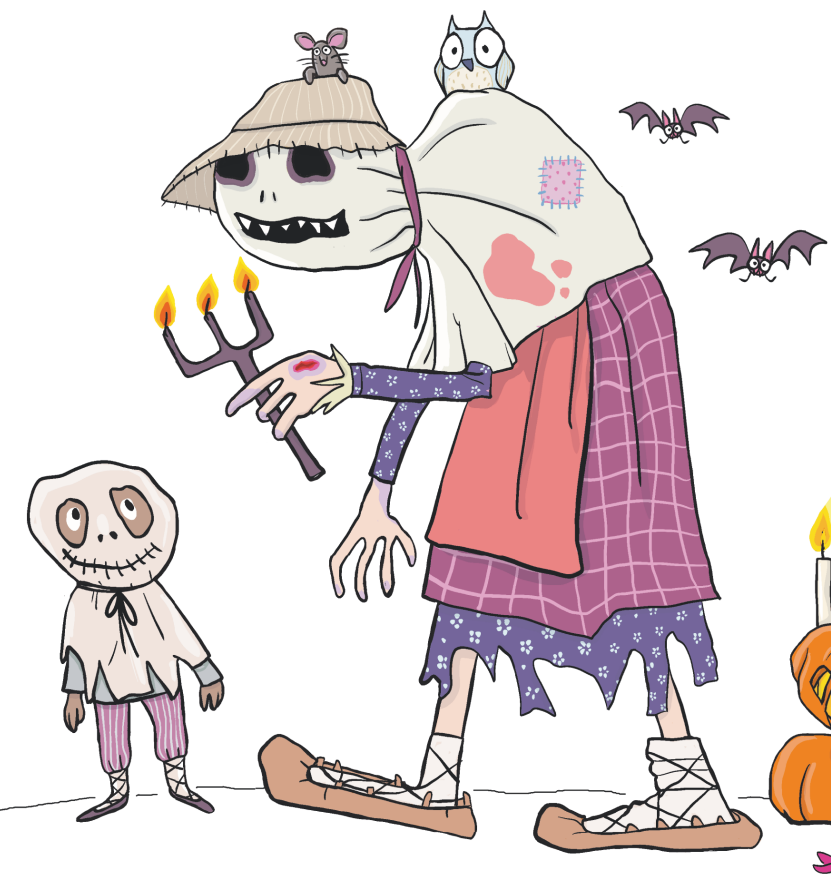

Handienetik txikienera

Ordena itzazu motxila hauek handienetik txikienera. Handienari 1 zenbakia eman eta txikienari 10.

Margotu Laster Gau beltza!!!! Hau beldurra!!! Girotzeko, eman kolorea irudi honi. Bide batez, apaingarri gehiago marraztu etxean zintzilikatzeko.

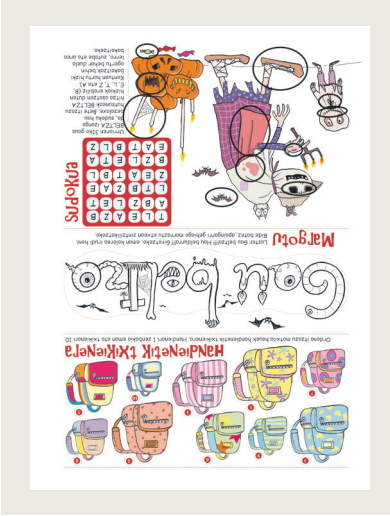

T		E	A		
	B		L		
L				A	E
	E	A		B	
B		L	E		
		T			Z

Sudokua

Urriaren 31ko gaua BELTZA izango da, sudoku hau bezalaxe. Bete itzazu hutsuneak BELTZA hitza osatzen duten hizkiak erabiliz (B, E, L, T, Z eta A). Kontuan hartu hizki bakoitzak behin agertu behar duela lerro, zutabe eta area bakoitzeko.

Soluzioak

Kontra Mundutik Aiaraldera

JOSEBA LARRAZABAL MENDIOLEA

JAIOTERRIA
TOWNSVILLE (1973)

BIDAIAREN XEDEA
ARETAKO FAMILIA BISITATZERA ETORRI DA, BERTAN DITU SUSTRAIAK

“AITAK ETA AMAK EZ ZUTEN NAHI GU EUSKAL HERRIKOAK GINELA AHAZTERIK”

Australian jaiotakoa zaren arren, harreman oso estua duzu laudiorrekin.

Australiara joandako euskaldunen ondorengoa naiz ni. Laudiorrekin dudan harreman estua aitari zor diot. Nire aita, Josetxu Larrazabal, Diman jaioa bazen ere Aretan bizi izan zen urte luzez. Aretan ditut izeko-osaba eta lehengusuak.

Aitak auto-istripu larria izan zuen 1962an. Haurdun zegoen bere orduko emaztea eta nire amona hil ziren bertan. Aitak hila bete asko eman zituen ospitalean. Horren ostean kanpora ateratzeko beharra ikusi zuen, eta lagun mina zuen Nandi Atxaren aitarekin batera Australiara joan ziren. Laguna itzuli egin zen, baina aitak Australian ekin zion bizitzari berriari. Ez zuen diru askorik. Ebanistazen Euskal Herrian, baina Australian, besteak beste, zentral hidroelektriko batean aritu zen denbora batez. Gitarra jotzen ere ateratzen zituen so-

sak. Azukre-kanabera mozteko sasoian Queenslandera jo zuen, Ingham herrira, bertan ezagutu zuen nire ama.

Zure ama Australian jaio zen, baina hark ere bazituen sustari euskaldunak.

Mendiolea familia Aulestikoa da. Aitxitxe eta amuma 1924an joan ziren seme-alabekin Australiara, eta bertan jaio zen nire ama. Garai hartan tuberkulosi kasu asko zeuden Aulesti inguruan, nire amuma gaixorik zegoen eta klima epelago batera joatea gomendatu zion medikuak. Espainiako hegoalde-ara joan zitezkeen ere, baina pixkat urrunago joatea erabaki zuten (barreak).

Aurretik Hego Amerikan meatzari lanak eginak zituen aitxitte, eta Australian ere ogibide berdinean jarduteko asmoz joan zen, familiak zuen urre guztia salduta.

Behin Australian, herrialde-

ren erdialdean zegoen meategi batera joateko trena hartzeaz zirela, euskaldun batzuekin egin zuten topo geltokian. “Nola joango zara familiarekin bertara”, esan zioten aitxitxeri; bertan ez omen zegoen ezer ez. Nora jo zezaketen galdetu zuen aitxitte eta iparraldera joateko gomendioa eman zioten. Antza iparraldean bazen euskal komunitate bat, Ingham deituriko herri batean. eta erraz lor zezakeen lana azukre-kanabera mozten. Azukre-kanabera zer zen ere ez zekien, baina bertara joatea erabaki zuten. Denboraren poderioz azukre-kanabera ekoizteko etxalde propioa eraiki zuten Inghamen.

Euskaldun asko elkartu ziren Australia iparraldean?

Amona Teresak, euskaldun asko jaso zituen mendioleatarren etxaldean. Amonak txertela pagatzen zien lan bila Australiara etorri nahi zutenei, eta

lana eskaintzen zien auzkrekana-bera mozten. Langileei emandako lehenengo ordainsaria etxera bidaltzeko eskatzen zien amonak, ondojaten ari zirela zioen eskutitzarekin batera, Euskal Herriko amak kezaktu ez zitezten. Australiako Parlamentuaren aitor-tza jaso zuen Amona Teresak, sei-hun euskal migrante baino gehiagori harrera egiteagatik.

Queensland iparraldeko euskaldunak biltzeko klub bat sortu zuten bere garaian eta gaur egun ere funtzionatzen du. Hila-betean behin ehun lagun inguru elkartzeko gara. Euskal Etxeko kantu taldea berreskuratu nahi dugu orain, baina euskal abesti tradizionalen partiturak behar ditugu.

Euskara mantendu zuten?

Mendioleatarren etxean euskara hitz egiten zen soilik. Nire amak lehenago ikasi zuen euskara ingelesa baino. Lekitxoko euskara zeukan berak. Anai-arre-

AUSTRALIA

DESKRIBAPENA

Ozeaniako hego-mendebaldeko estatu burujabe eta uharte-kontinentea da. Askok izan dira XX. mendean bertara joandako euskal migranteak. Diasporak hainbat Euskal Etxe sortu ditu Australian; hala nola, Larrazabalek eta bere ingurukoek 2003an sorturiko The Basque Club Of North Queensland.

AZALERA

7.741.220 kilometro koadro.

BIZTANLEAK

22,9 milioi biztanle.

HIZKUNTZAK

Ingelesa da nagusia. Gaur egun 70 hizkuntza aborigen daude bizirik oraindik.

bok, ordea, ez genuen euskara jaso. Nire arreba nagusiak zertxobait akaso, baina ez asko.

Garrantzitsua da sustraiak mantentzea.

Eratat. Zentzu horretan Euskal Etxea oso garrantzitsua da guretzat, elkartzeko eta Euskal herriari buruz hitz egiteko aukera eskaintzen digu. Aitak eta amak ere lan handia egin zuten. Ez zuten nahi gu Euskal Herrikoak ginelahazterik. Osogarrantzitsua zen haientzat euskaldun ginela jakitea. Uneoro ari ginen horretaz hitz egiten. Guk ez dugu inoiz galdu Euskal Herriarekin harremana. Nire alaba nagusiari orain piztu zaio jakinmina. Ez da oraindik hemen izan baina etorriko da.

Askotan izan zara Euskal Herrian?

Etxean bezala sentitzen naiz hemen. Askotan etorri naiz bai, eta askoz gehiagotan etorriko naiz.